

**UCHWAŁA NR LX/531/2022
RADY MIEJSKIEJ NOWOGRODU BOBRZAŃSKIEGO**

z dnia 17 listopada 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Nowogród
Bobrzański na lata 2023 – 2028**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967, 2127 i 2140) uchwała się, co następuje:

§ 1. Rada Miejska Nowogrodu Bobrzańskiego przyjmuje Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Nowogród Bobrzański lata 2023 – 2028, stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Burmistrzowi Nowogrodu Bobrzańskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Tomasz Sawicki

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

*Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028*

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
1. Metodologia opracowania Strategii	6
2. Podstawy prawne	9
3. Spójność z dokumentami strategicznymi.....	13
3.1. Dokumenty europejskie	13
3.2. Dokumenty krajowe	14
3.3. Dokumenty regionalne.....	15
3.4. Dokumenty lokalne.....	15
II. Charakterystyka gminy Nowogród Bobrzański.....	16
1. Sytuacja demograficzna	17
2. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza.....	19
3. Edukacja i wychowanie.....	21
4. Kultura, sport i rekreacja	22
5. Opieka zdrowotna.....	23
6. Bezpieczeństwo publiczne	24
7. Działalność organizacji pozarządowych.....	24
8. Pomoc społeczna.....	26
9. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	31
IV. Diagnoza sytuacji społecznej	32
1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	32
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością	40
3. Zdrowie psychiczne	46
4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.....	49
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	59
6. Aktywność i integracja społeczna seniorów	67

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	72
8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	77
V. Analiza SWOT.....	83
VI. Część programowa	90
1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	91
2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych	92
3. Ramy finansowe Strategii.....	107
4. System wdrażania Strategii.....	108
5. System aktualizacji Strategii	110
6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii	110
7. Monitoring i ewaluacja	111
8. Wnioski i podsumowanie	116
VII. Bibliografia.....	119
VIII. Spis rysunków, tabel, wykresów.....	121
1. Spis rysunków	121
2. Spis tabel	121
3. Spis wykresów.....	124

Wykaz skrótów:

DDS – Dzienny Dom Seniora

DPS – Dom Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

MGBP – Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna

MGOKSiR – Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

MŚP – sektor małych i średnich przedsiębiorstw

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PP – Posterunek Policji

pp. – punkt procentowy

PPR – Punkt Pomocy Rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

ŚŚ – Świetlica Środowiskowa

UM – Urząd Miejski

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

I. Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego

---

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028

efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiając skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom gminy Nowogród Bobrzański dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

1. Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Program Wspierania Rodziny, czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

L.P.	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych, trendów społecznych oraz wnioski z przeprowadzonej na terenie Gminy diagnozy problemów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.
2	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.

4
**Wskazanie
sposobu
wdrażania
i kontroli
realizacji
Strategii**

Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i pozarządowym odpowiedniemu wspieraniu oraz wzmocnieniu potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne nazywa się partycypacją społeczną, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie.

Przed przystąpieniem do opracowania Strategii, we wrześniu 2021 roku wśród mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański przeprowadzone zostały badania, mające na celu zidentyfikowanie problemów społecznych występujących w społeczności lokalnej, rozpoznanie przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe, określenie skali oraz zakresu występujących problemów społecznych oraz pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków. W badaniu wzięli udział dorośli mieszkańcy Gminy (103 osoby), uczniowie (100 osób) oraz pracownicy instytucjonalni (65 osób). Najważniejsze wnioski z badania ankietowego dotyczące spożywania alkoholu, palenia papierosów/e-papierosów, sięgania po narkotyki i dopalacze oraz uzależnień behawioralnych, zostały przedstawione w odpowiednich obszarach diagnozy sytuacji społecznej.

2. Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych danej gminy miejskiej bądź wiejskiej lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, który w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *„opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka³”*.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
(t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 615),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),

3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 377),
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021),
7. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1009),
8. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 172 z późn. zm.),

9. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 504),
10. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.),
11. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023
(M.P. z 2018 r. poz. 1007),

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
(Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości
(Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2354 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1105),

3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
(Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

3. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

3.1. Dokumenty europejskie

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich, do których należą: „Unia innowacji”, „Młodzież w drodze”, „Europejska agenda cyfrowa”, „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, „Polityka przemysłowa

w erze globalizacji”, „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, oraz „Europejski program walki z ubóstwem”⁴.

3.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁵.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;

---

⁴ Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028

- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035.

3.3. Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański są: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego oraz Strategia Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego.

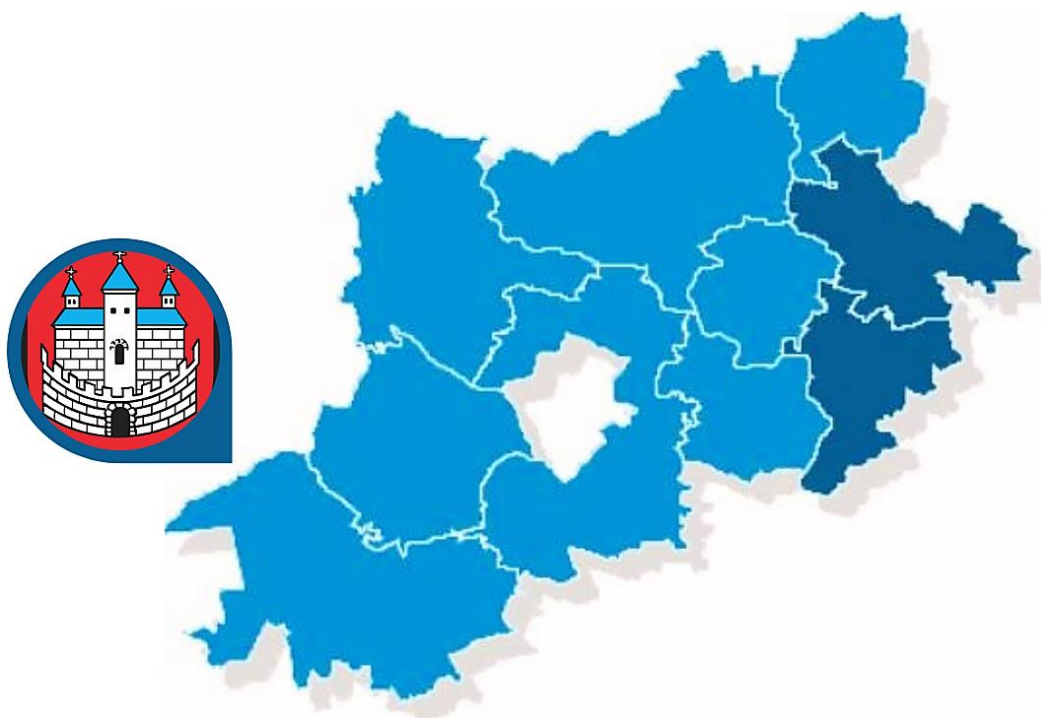
3.4. Dokumenty lokalne

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym dla gminy Nowogród Bobrzański jest Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2022-2027, która nakreśla podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego w dłuższej perspektywie czasowej, a jej zasadniczym celem jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców.

II. Charakterystyka gminy Nowogród Bobrzański

Nowogród Bobrzański to gmina miejsko-wiejska położona w województwie lubuskim, w powiecie zielonogórskim. Oddalona jest o około 30 km od siedziby powiatu oraz władz samorządu województwa – miasta Zielona Góra oraz o około 150 km od siedziby wojewody – Gorzowa Wielkopolskiego. Składa się z 21 sołectw, a jej powierzchnia wynosi blisko 260 km². Graniczy z miastem Zielona Góra oraz gminami Świdnica, Dąbie, Bobrowice, Lubsko, Jasień, Żary, Kożuchów oraz Żagań.

Rysunek 1. Położenie gminy Nowogród Bobrzański na mapie powiatu zielonogórskiego

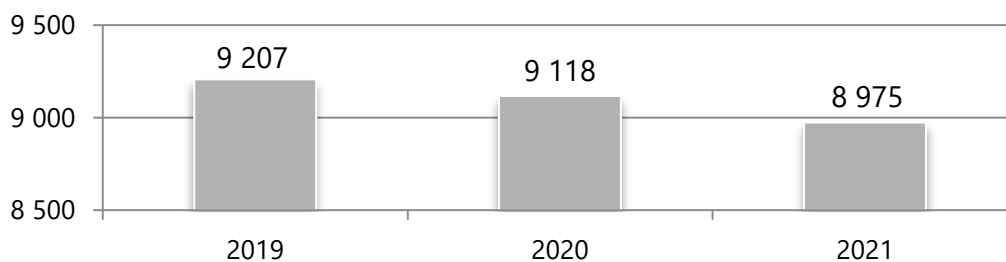
Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wybory2006.pkw.gov.pl/>

1. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwi wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Nowogród Bobrzański zamieszkuje 8 975 osób zameldowanych na pobyt stały oraz tymczasowy (stan na 31 grudnia 2021 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców ulegała regularnemu spadkowi, co obrazuje poniższy wykres. W 2021 roku dostrzegalny jest spadek w stosunku do roku 2019, kształtujący się na poziomie ok. 3%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański w latach 2019-2021

Źródło: Statystyka mieszkańców gminy wg ewidencji ludności Urzędu Miejskiego (meldunek stały i czasowy)

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Nowogród Bobrzański w 2021 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na poziomie -7,47 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą wartość niż w powiecie zielonogórskim (-3,88) oraz województwie lubuskim (-5,89). W przypadku Gminy zauważalny jest trend spadkowy

w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 ludności, podobnie jak w powiecie i województwie.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Nowogród Bobrzański w porównaniu do powiatu zielonogórskiego i województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2019	2020	2021
gmina Nowogród Bobrzański	-3,16	-3,40	-7,47
powiat zielonogórski	-0,85	-1,78	-3,88
województwo lubuskie	-2,01	-3,95	-5,89

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Nowogród Bobrzański według ekonomicznych grup wieku w roku 2021 przedstawia się następująco:

- 18,5% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 61,6% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 19,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Nowogród Bobrzański. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalne są wahania udziału osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności – spadek w 2020 roku i ponowny wzrost w 2021 roku. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymywał się na względnie stałym poziomie. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	18,3	18,3	18,5
wiek produkcyjny	62,1	62,6	61,6
wiek poprodukcyjny	19,5	19,1	19,9

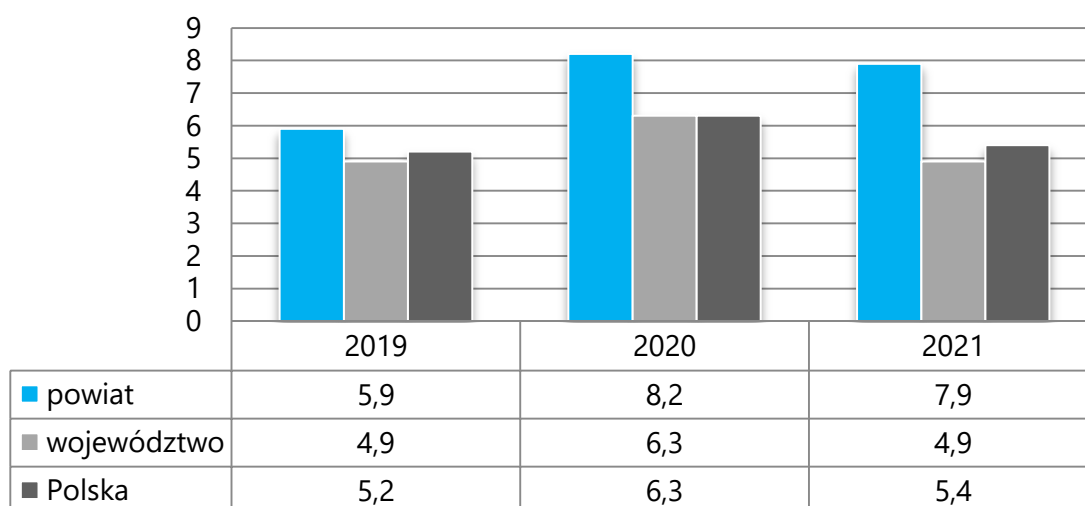
Źródło: Statystyka mieszkańców gminy wg ewidencji ludności Urzędu Miejskiego

2. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie zielonogórskim. W 2021 roku wynosiła ona 7,9%, a więc była znacznie wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie lubuskim i w całej Polsce. Na przestrzeni lat 2019-2021 stopa bezrobocia w powiecie ulegała wahaniom, a najwyższą wartość osiągnęła w 2020 roku, co może być skutkiem pandemii COVID-19. W przypadku województwa lubuskiego, jak i całego kraju, również zauważalne są wahania na przestrzeni ostatnich lat. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

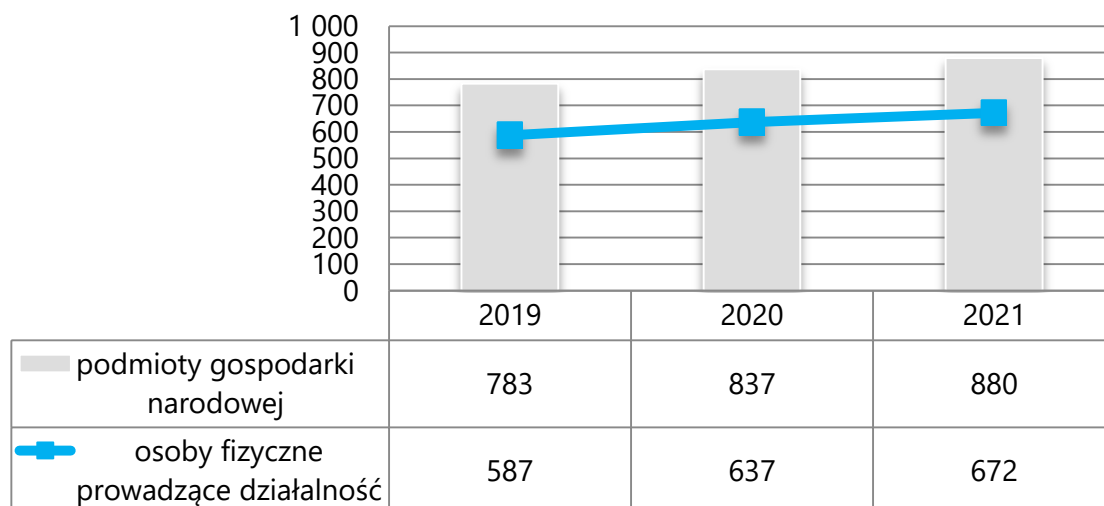
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie zielonogórskim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa lubuskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Nowogród Bobrzański na koniec 2021 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 880 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 672. Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Nowogród Bobrzański ulegała systematycznemu wzrostowi.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Nowogród Bobrzański według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 856 (stan na koniec 2021 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 21. Działalność prowadzą również 2 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników oraz 1 duże przedsiębiorstwo, w którym liczba pracowników przekracza 250 osób.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Nowogród Bobrzański według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3. Edukacja i wychowanie

Baza oświatowa gminy Nowogród Bobrzański obejmuje:

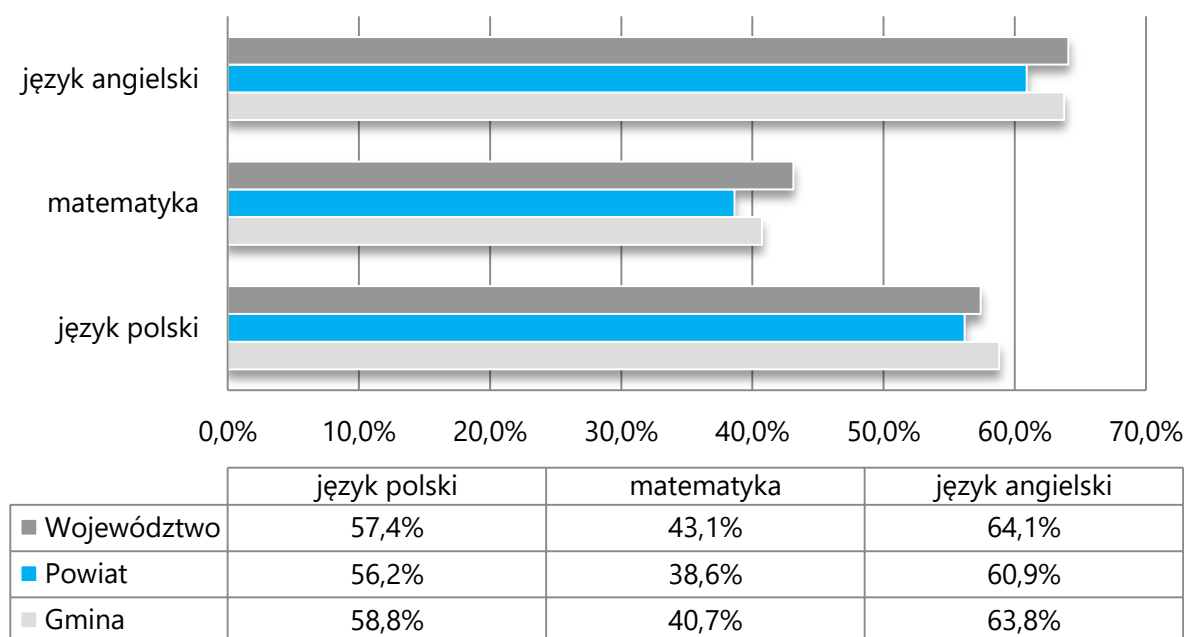
- Szkołę Podstawową Nr 1 im. Janusza Korczaka w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- Szkołę Podstawową Nr 2 im. Henryka Brodatego w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- Miejsko-Gminne Przedszkole Samorządowe w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- Szkołę Podstawową im. Jana Pawła w Niwiskach wraz z oddziałami przedszkolnymi.

Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje Niepubliczny Zespół Szkolno-Przedszkolny Pro Novo w Bogaczowie oraz placówki działające w ramach ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w Nowogrodzie Bobrzańskim – Klub Dziecięcy ul. Szkolna 6 oraz Klub Małych Einsteinów ul. Bogaczowska 6.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Nowogród Bobrzański, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu zielonogórskiego i województwa lubuskiego. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Gminy uzyskali z części matematycznej nieco gorsze wyniki, niż uczniowie z województwa, z kolei lepsze w porównaniu do uczniów z całego powiatu.

W przypadku części z języka polskiego uczniowie z Gminy wypadli lepiej w porównaniu do powiatu, jak i województwa, z kolei z części z języka obcego średnie wyniki z Gminy były nieznacznie gorsze niż te uzyskane na poziomie województwa lubuskiego, natomiast kształtowały się na lepszym poziomie w stosunku do powiatu zielonogórskiego.

Wykres 4. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu gminy Nowogród Bobrzański, powiatu zielonogórskiego i województwa lubuskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

4. Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi samorządowa instytucja kultury, jaką jest **Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Nowogrodzie Bobrzańskim**. Ośrodek realizuje swoje cele statutowe poprzez aktywną pracę z dziećmi oraz dorosłymi mieszkańcami Gminy, w postaci działań mających na celu rozbudzenie aktywności ruchowej, propagowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu na powietrzu, rozwój kultury fizycznej oraz uprawianie różnych dyscyplin sportu. Ponadto placówka jest organizatorem różnego rodzaju imprez.

Upowszechnianie wiedzy i kultury w gminie Nowogród Bobrzański jest również zadaniem **Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Nowogrodzie Bobrzańskim**, która jest samorządową instytucją kultury, służącą rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców. Biblioteka oprócz swoich podstawowych funkcji, realizuje także szeroką działalność kulturalno-oświatową, poprzez organizację różnych form pracy z czytelnikami, współpracując przy tym aktywnie z placówkami oświatowymi z terenu Gminy, a także prowadząc Dyskusyjny Klub Książki.

Baza sportowo-rekreacyjna Gminy jest szeroka i atrakcyjna, zarówno dla mieszkańców, jak i osób przyjezdnych. Składa się ona m.in. ze stadionu piłkarskiego, boisk sportowych, boiska Orlik, kąpieliska, parku miejskiego, siłowni zewnętrznej oraz placów zabaw.

5. Opieka zdrowotna

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański usługi świadczą 2 placówki:

- Przychodnia Lekarska NOVOMED s.c.,
- NZOZ Przychodnia Lekarska MEDICUS.

Obie wyżej wymienione placówki zapewniają podstawową opiekę zdrowotną w poradni ogólnej i dziecięcej. Ponadto, na terenie Gminy funkcjonuje Zakład Fizjoterapii „FIZJOMED”, który świadczy usługi rehabilitacyjne w formie fizjoterapii ambulatoryjnej, jak i domowej.

Z dostępnych danych GUS wynika, iż w gminie Nowogród Bobrzański w 2020 roku na 1 przychodnię przypadało 4 423 mieszkańców. Jest to wartość niemal dwukrotnie większa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 2 293. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 2,9 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością niższą, a tym samym mniej korzystną od tej dla całego powiatu zielonogórskiego (3,5).

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Nowogród Bobrzański w porównaniu do powiatu zielonogórskiego w 2020 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie	33	2
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 293	4 423
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	3,5	2,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

6. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Nowogród Bobrzański o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze z **Posterunku Policji w Nowogrodzie Bobrzańskim**, z kolei ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia **Ochotnicza Straż Pożarna**. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

7. Działalność organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁶. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”⁷. Oprócz wspomnianych, ważną rolą omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych

⁶ <https://poradnik.ngo.pl/>

⁷ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028

z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem⁸.

Na obszarze gminy Nowogród Bobrzański funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich m.in.:

- Fundacja na Rzecz Wspierania Wszechstronnego Rozwoju PRO NOVO,
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Przybymierz”,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Urzutach,
- Parafialny Zespół „Caritas”,
- Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem,
- Stowarzyszenie „FIBER”,
- Stowarzyszenie „KOTVICA” Kotowice,
- Stowarzyszenie „Lepiej razem”,
- Stowarzyszenie Chcieć To Móc,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Drągowiny „Rosa”,
- Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa,
- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka⁹.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone są w Programie Współpracy

---

⁸ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

⁹ https://nowogrodbobrz.pl/?page_id=625, dostęp: 11.05.2022.

z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, uchwalanym corocznie.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych (m.in. MGOPS, placówki oświatowe). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

8. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁰.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Nowogród Bobrzański jest **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**, a jego zadania wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. MGOPS realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Burmistrza oraz uchwałami Rady Miejskiej.

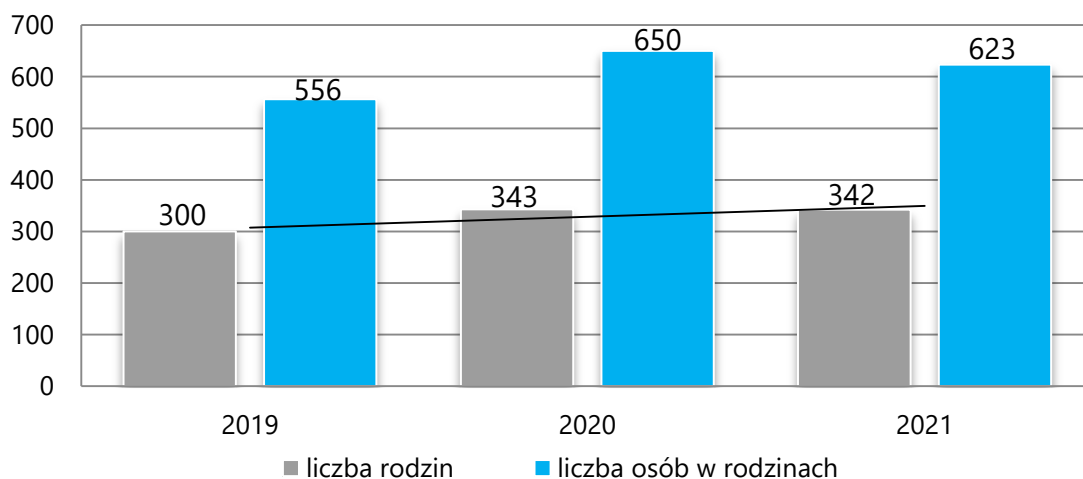
Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Nowogród Bobrzański uległa wzrostowi. W 2021 roku z pomocy skorzystały

---

¹⁰ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

342 rodziny – to o 14% więcej niż w 2019 roku. W stosunku do 2019 roku zwiększyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Dynamikę zmian obrazuje naniesiona na wykres linia trendu.

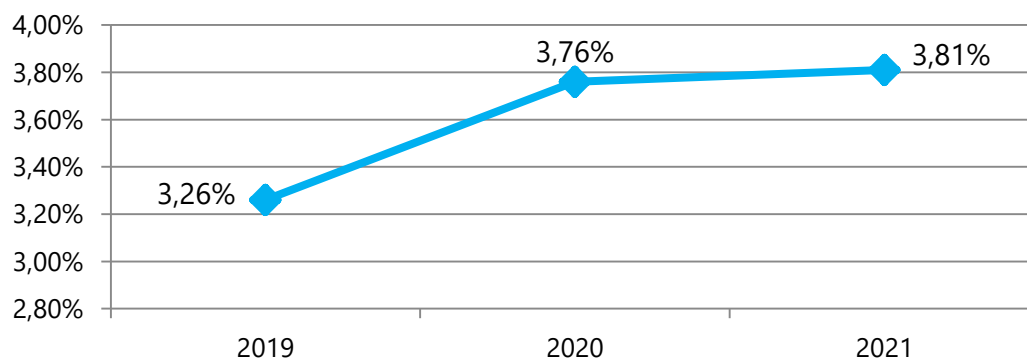
Wykres 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Nowogród Bobrzański w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczba pobierających świadczenia z pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2019-2021 wartość tego wskaźnika ulegała regularnemu wzrostowi. W 2021 roku wyniosła 3,81%, w 2020 roku – 3,76%, natomiast w 2019 roku – 3,26%. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 6. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2021 roku korzystających z tego typu pomocy było 99 osób w wieku przedprodukcyjnym, 246 osób w wieku produkcyjnym oraz 56 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było mniej niż mężczyzn (liczba kobiet – 193, liczba mężczyzn – 208). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2019-2021, dostrzec można spadek liczby osób w wieku poprodukcyjnym, z kolei liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym ulegała wahaniom.

Tabela 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2019-2021

wiek	2019		2020		2021	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	100	48	108	50	99	50
produkcyjny	236	109	261	106	246	100
poprodukcyjny	74	59	72	58	56	43
ogółem	410	216	441	214	401	193

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 210 mieszkańcom gminy Nowogród Bobrzański, natomiast świadczenie niepieniężne 108 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczne są wahania w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenia niepieniężne, jak i pieniężne, jednakże w 2021 roku liczba obydwu form pomocy była najniższa. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
świadczenie pieniężne	227	238	210
świadczenie niepieniężne	119	120	108

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie ulegała nieznacznym wahaniom – w 2019 roku wyniosła 163, w 2020 roku – 174, natomiast w 2021 roku osiągnęła wartość 164. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2021 roku są nieznaczące – mężczyźni stanowili 51% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety – 49%.

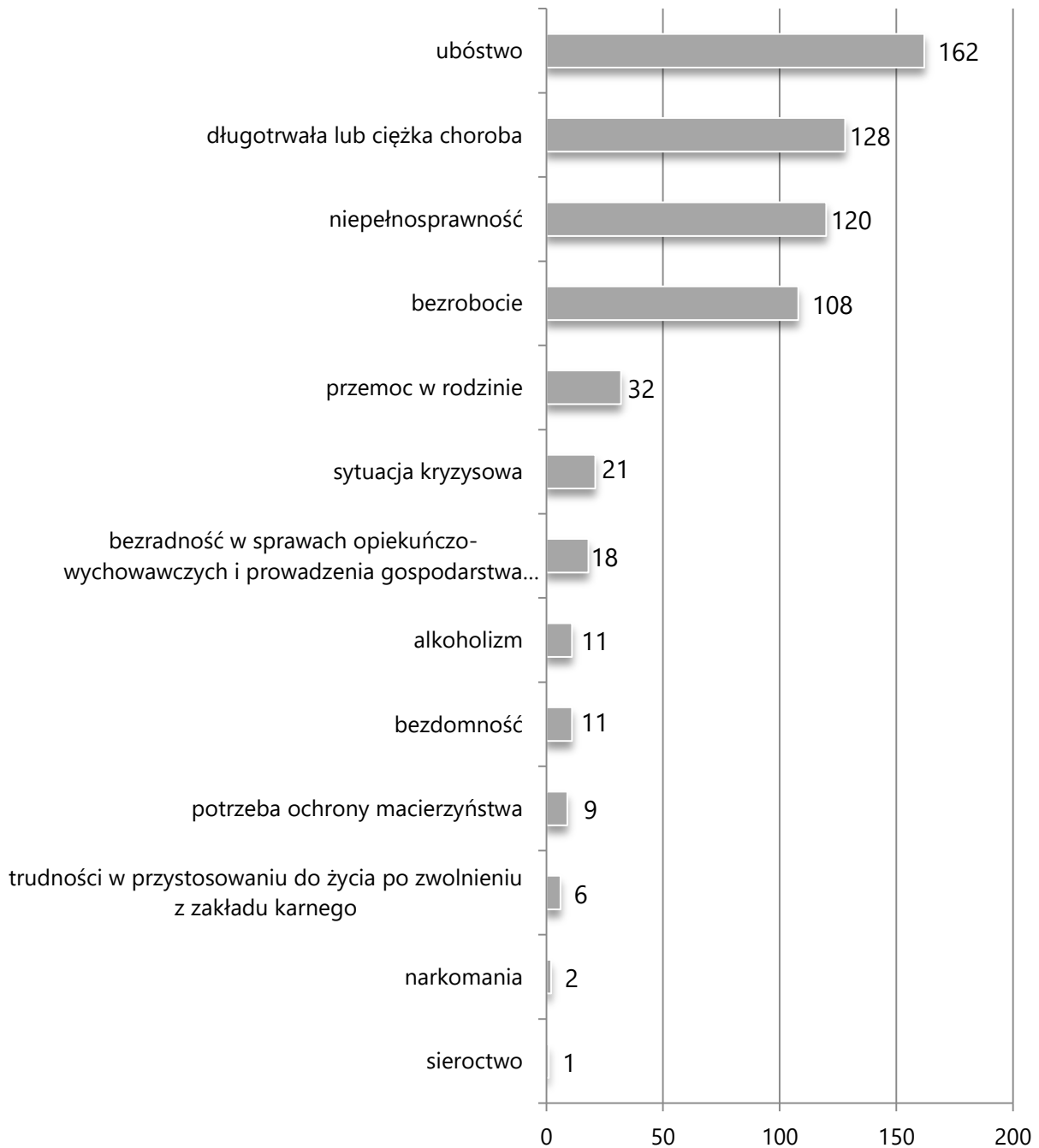
Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2019-2021

płeć	2019	2020	2021
kobiety	80	85	80
mężczyźni	83	89	84
ogółem	163	174	164

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 i 2021 rok

W 2021 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Nowogród Bobrzański było ubóstwo – z tego powodu pomoc otrzymały 162 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowała się długotrwała lub ciężka choroba (128 rodzin), natomiast na trzecim – niepełnosprawność (120 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajdowało się także bezrobocie (108 rodzin).

Wykres 7. Powody udzielania świadczeń w 2021 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

9. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Nowogród Bobrzański.

Należą do nich:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Punkt Pomocy Rodzinie,
- Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Środowiskowa „Boberek”,
- Schronisko samopomocowe wsparcia „Dom wspólnoty BaćArka w Krzywej,
- placówki oświatowe,
- Posterunek Policji w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- placówki ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

IV. Diagnoza sytuacji społecznej

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne. W części diagnostycznej przedstawiona została również analiza SWOT¹¹.

1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,

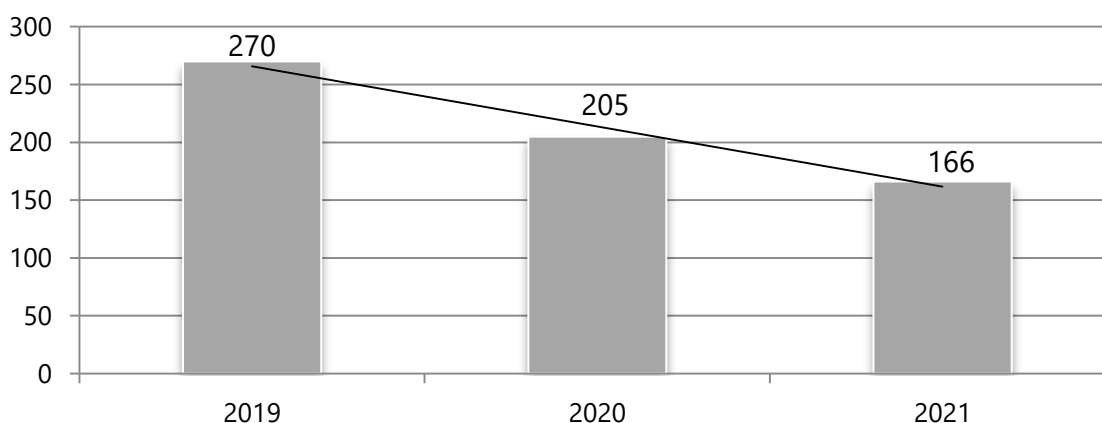
¹¹ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie, na które mamy wpływ i takie, które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2021 roku korzystało średnio 166 rodzin, czyli o 19% rodzin mniej niż w roku 2020 oraz o 39% mniej niż w roku 2019. W latach 2019-2021 dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem wskaźnika urodzeń na przestrzeni ostatnich lat.

Wykres 8. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”, które zostało wprowadzone 1 kwietnia 2016 roku, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od 2022 roku nowe sprawy oraz obsługę zadania przejął Zakład Usług Społecznych (ZUS), jednakże do maja 2022 roku ustawę o świadczeniu wychowawczym, tzw. 500+ realizują Ośrodki Pomocy Społecznej, które przez kolejne lata będą wygaszały postępowania w tym zakresie. Świadczenie 500+ przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Szczegółowe zestawienie liczby świadczeń i przeznaczanej na nie kwoty w latach 2019-2021 prezentuje poniższa tabela. W 2019 roku wypłacono 13 320 świadczeń wychowawczych 500+ na łączną kwotę 6 637 202,75 zł, w 2020 roku – 18 411 świadczeń, a wydatkowano na to 9 160 933,88 zł, natomiast w 2021 roku przeznaczono na ten cel 8 897 620,78 zł, w postaci 17 896 świadczeń. W latach 2019-2021 nastąpiły wahania w zakresie liczby przyznanych świadczeń oraz przeznaczanej na ten cel kwoty pieniężnej.

Tabela 8. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	13 320	18 411	17 896
kwota świadczeń (w złotych)	6 637 202,75	9 160 933,88	8 897 620,78

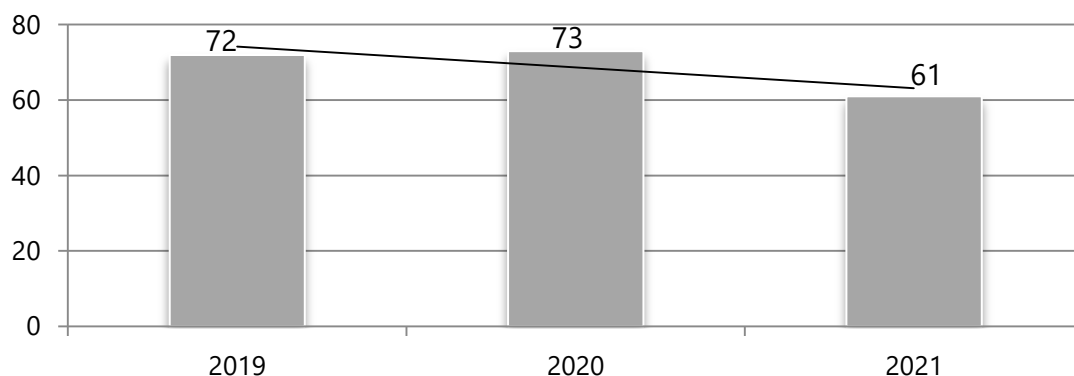
Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim za rok 2019, 2020 i 2021

Ośrodki Pomocy Społecznej z dniem 01.07.2018 roku otrzymały do realizacji nowe zadanie, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, przysługujących w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się i legitymujących się orzeczeniem

o niepełnosprawności. Od 2021 roku realizację tego zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a wypłacono wówczas świadczenia na kwotę 329 449,81 zł.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczny jest spadek liczby osób korzystających z omawianego świadczenia. W roku 2021 było to 61 osób, w 2020 roku – 73 osoby, z kolei w 2019 roku – 72. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

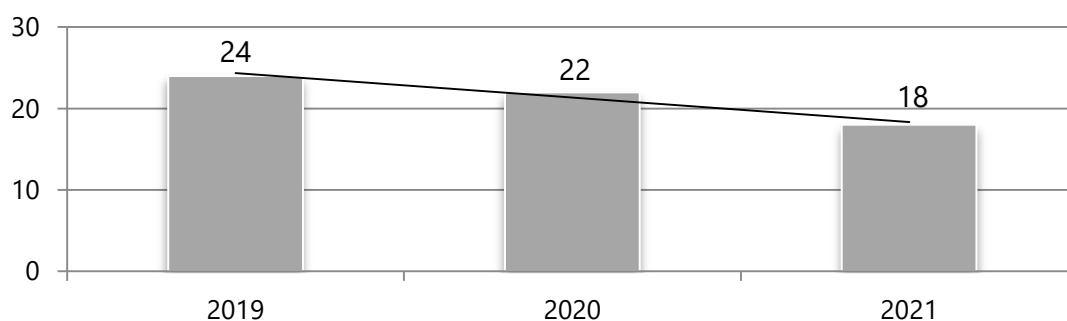
Wykres 9. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ulegała systematycznemu spadkowi – od 2019 roku zmalała o 25%. Wśród rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2021 roku znajdowało się 14 rodzin niepełnych oraz 3 rodziny wielodzietne.

Wykres 10. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021

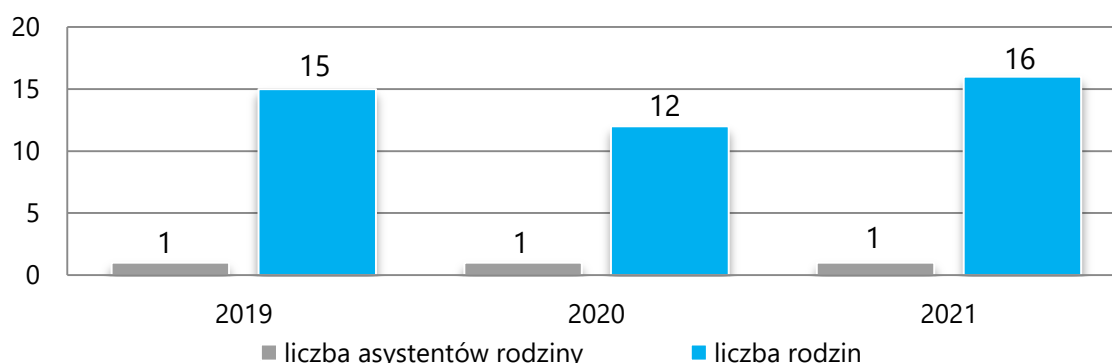

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2022 r. poz. 447), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim zatrudniony jest 1 asystent rodziny. W 2021 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę w 16 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w których przebywało łącznie 31 dzieci. Od 2019 roku zauważalne są wahania w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy, jednakże w 2021 roku osiągnęła ona najwyższą wartość w omawianym okresie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny była stała.

Wykres 11. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021

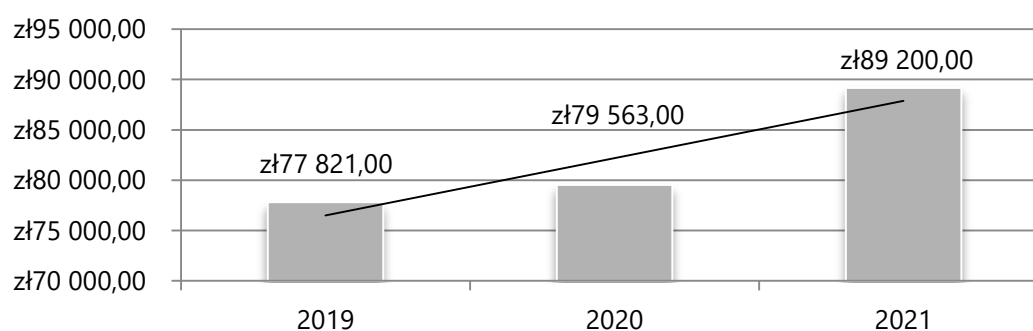

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W roku 2021 w gminie Nowogród Bobrzański nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

W 2021 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 89 200 zł. Można zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dzieci w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2019-2021 ulegała systematycznemu wzrostowi.

Wykres 12. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu Gminy w pieczy zastępczej za lata 2019-2021

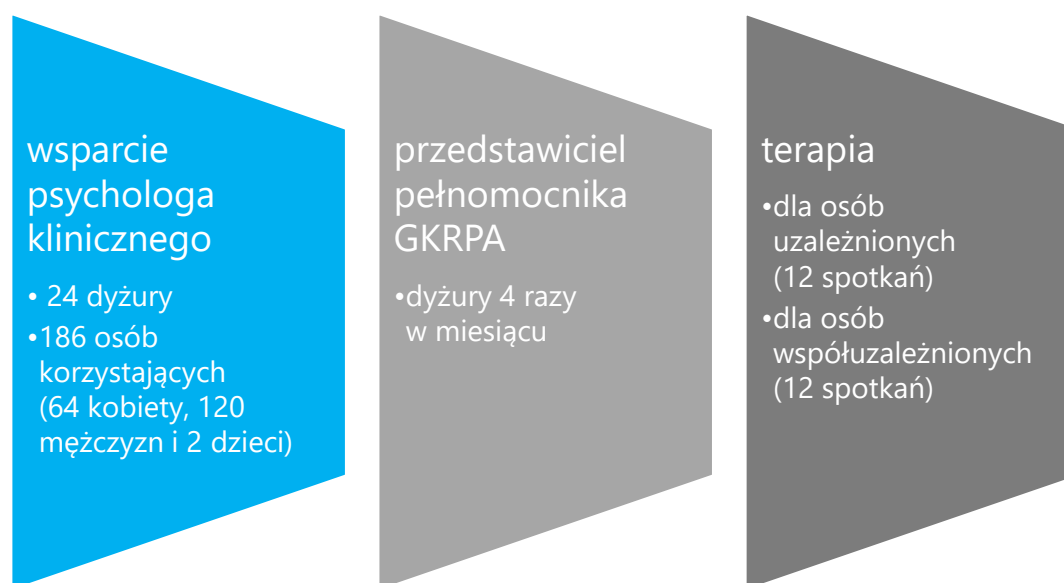

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 i 2021 rok

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia rodzin oraz dzieci i młodzieży, zwłaszcza tych pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych na terenie gminy Nowogród Bobrzański jest **Świetlica Środowiskowa „Boberek” w Pierzwini**. Placówka działa w strukturze Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim, w postaci placówki wsparcia dziennego, prowadzonej w formie opiekuńczej.

Wsparcie rodzin udzielane jest również przez **Punkt Pomocy Rodzinie** w Nowogrodzie Bobrzańskim. W 2021 roku oferował on pomoc w postaci wsparcia psychologa klinicznego, przedstawiciela pełnomocnika GKRPA, a także prowadzona była terapia dla rodzin uwikłanych w problem uzależnień. Szczegółowe informacje przedstawione zostały na rysunku poniżej.

Rysunek 3. Pomoc oferowana przez Punkt Pomocy w Rodzinie w 2021 roku

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim za 2021 rok

Działania wspierające rodziny z terenu Gminy realizowane są również przez **Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka - Koło w Nowogrodzie Bobrzańskim**, który oferuje m.in. terapię systemową rodzin, w której uczestniczyły w 2021 roku 22 osoby, a także poradnictwo psychologiczne oraz socjalno-pedagogiczne, w ramach którego w omawianym roku udzielono 70 porad.

Gmina udziela dzieciom **pomocy w formie stypendiów, zasiłków i wyprawek szkolnych**. W 2021 roku stypendia przyznano 46 uczniom w okresie od stycznia do czerwca oraz 36 uczniom w okresie od czerwca do grudnia, natomiast kwota poniesiona łącznie w obydwu półroczach ukształtowała się na poziomie 76 165,59 zł.

Wyniki badania ankietowego

Tabela 9. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku na terenie gminy Nowogród Bobrzański wśród pracowników instytucjonalnych, dotyczące problemu wspierania rodzin

Grupa badawcza	Wnioski
Pracownicy instytucjonalni	<ul style="list-style-type: none"> • Średnio co trzeci badany pracownik twierdzi, że oferta pomocowa dla rodzin w Gminie jest całkowicie bądź raczej wystarczającą (37%), z kolei co czwarty jest przeciwnego zdania (27%). • Połowa badanych uważa, że liczba podejmowanych działań na rzecz integracji rodzin jest w Gminie wystarczająca (47%), co piąty ma odmienne zdanie (21%), natomiast co trzeci nie posiada wiedzy w tym zakresie (31%). • Zdecydowana większość ankietowanych dostrzega potrzebę prowadzenia zajęć wspomagających umiejętności wychowawcze rodziców na terenie Gminy. • Edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, profilaktyka rodzin w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie oraz pomoc terapeutyczna jako najskuteczniejsze działania mające wpływ na poprawę sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo w Gminie, zdaniem największego odsetka respondentów. • Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz rodzin, a także organizacja zajęć i warsztatów wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców, jako obszary wymagające poprawy poziomu dostępności w Gminie, zdaniem badanych.

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku*

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich,
- wzrost odpłatności za pobyt dzieci z terenu Gminy, umieszczonych w pieczy zastępczej,
- wysoka liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w porównaniu do liczby asystentów,
- potrzeba prowadzenia zajęć wspomagających umiejętności wychowawcze rodziców na terenie Gminy, według badania ankietowego,
- niedostateczna oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz rodzin z terenu Gminy, według badania ankietowego,
- brak funkcjonowania rodzin wspierających na terenie Gminy.

2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

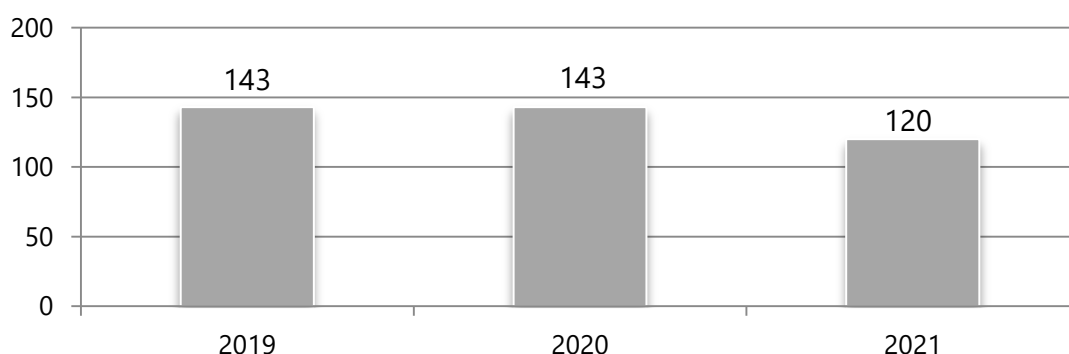
Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym

działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

Niepełnosprawność w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na trzecim miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 342, a więc rodziny borykające się z problemem niepełnosprawności stanowiły 35% ogółu.

W 2021 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 120. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej była stała, natomiast w 2021 roku zmniejszyła się o 16%.

Wykres 13. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021. W 2019 roku przyznano 556 świadczeń na łączną kwotę 104 925,00 zł, w 2020 roku liczba świadczeń wyniosła 606 na kwotę 130 736,00 zł, z kolei w 2021 roku kształtowała się na poziomie 600 świadczeń na kwotę 129 504,00 zł. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń uległa wahaniom, podobnie jak przeznaczana na ten cel kwota.

Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	556	606	600
kwota świadczeń (zł)	104 925,00	130 736,00	129 504,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności od 2019 roku ulegała wzrostowi. W 2019 roku przyznano 2 198 świadczeń, w 2020 roku – 2 298, natomiast w 2021 roku – 2 377. Kwota przeznaczana na ten cel również systematycznie wzrastała.

Tabela 11. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	2 198	2 298	2 377
kwota świadczeń (zł)	416 918,00	495 937,00	513 052,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2019 roku przyznano 1 090 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2020 roku – 1 059, natomiast w 2021 roku – 1 037 świadczeń. W ostatnich trzech latach obserwowany jest regularny spadek w zakresie liczby przyznanych zasiłków z tego tytułu, natomiast przeznaczana na ten cel kwota pieniężna ulegała wahaniom.

Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	1 090	1 059	1 037
kwota świadczeń (zł)	206 728,00	228 575,00	223 826,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W 2021 roku w ramach tego zasiłku wypłacono 76 świadczeń, a więc ponad dwukrotnie mniej niż w roku ubiegłym oraz niemal trzykrotnie mniej niż w roku 2019. Na przestrzeni ostatnich lat kwota przyznanych świadczeń również ulegała zmniejszeniu.

Tabela 13. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	241	187	76
kwota świadczeń (zł)	149 275,00	115 940,00	46 934,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej, jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Jak przedstawia poniższa tabela, na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych kształtowała się na stosunkowo stałym poziomie. W 2021 roku liczba opiekunek realizujących w/w usługi wyniosła 14, w tym 4 osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę oraz 10 osób na podstawie umowy zlecenia, jako odpowiedź na zapotrzebowanie w tym zakresie. Liczba zatrudnionych opiekunek oraz kwota ponoszona za opłacenie świadczonych przez nie usług systematycznie malała na przestrzeni lat 2019-2021.

Tabela 14. Liczba świadczeniobiorców oraz opiekunek realizujących usługi opiekuńcze oraz poniesiona na ten cel kwota na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeniobiorców	32	32	33
łącznie liczba opiekunów	21	16	14
kwota świadczeń (zł)	137 626,12	117 013,92	98 939,37

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim za rok 2019, 2020 i 2021

W ramach udzielania wsparcia osobom niesamodzielnym, Gmina Nowogród Bobrzański bierze udział w **programie „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”**. W 2021 w ramach umowy zlecenia w Gminie funkcjonowało 22 asystentów, których wsparciem objęte były 24 osoby, w tym 4 dzieci, 15 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 5 ze stopniem umiarkowanym. Na realizację Programu w omawianym roku przekazano 383 035,00 zł z Funduszu Solidarnościowego.

Osoby z terenu gminy Nowogród Bobrzański zmagające się z niepełnosprawnością bądź długotrwałą lub ciężką chorobą, w przypadku braku możliwości zabezpieczenia całodobowych usług, kierowane są do domów pomocy społecznej. W 2021 roku kwota odpłatności za ich pobyt, jaki poniosła Gmina, kształtowała się na poziomie 325 337,43 zł. W tym samym roku liczba osób umieszczonych w DPS wyniosła 10.

W 2021 roku na podstawie umowy zawartej pomiędzy Gminą a Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), realizowano program **„Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”**, z którego skorzystało wówczas 11 osób. W ramach Programu oferowane było wsparcie w postaci:

- zajęć aktywizacji ruchowej,
- usług rehabilitacyjnych i psychologicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych,
- paczek żywnościowych,
- środków ochrony.

Mieszkańcy Gminy, którzy na co dzień sprawują opiekę nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, czyli tzw. „opiekunowie nieformalni”, mogą skorzystać z programu finansowanego z Funduszu Solidarnościowego, pn. **„Opieka wytchnieniowa”**. Program ma za zadanie odciążenie poprzez wsparcie w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki tej formie wsparcia osoby zaangażowane w sprawowanie opieki dysponować będą czasem, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Realizacja Programu jest przewidziana również na kolejne lata.

Trwająca pandemia SARS-CoV-2 odbiła się niekorzystnie na osobach z niepełnosprawnością z dwóch powodów – po pierwsze osoby te należą do grupy podwyższonego ryzyka zakażeniem, a po drugie rozwój epidemii wpłynął na konieczność dostosowania systemu pomocy osobom z niepełnosprawnością oraz ich opiekunom, w zakresie opieki, edukacji, rehabilitacji i rewalidacji. Badania przeprowadzone w 2020 roku na próbie 80 osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów pokazały, że aż 86% badanych deklaruje doświadczenie trudności i problemów w codziennym funkcjonowaniu w związku z pandemią, aż 90% respondentów przez okres trwania pandemii nie korzystało z pomocy OPS lub PCPR, natomiast z wolontariatu czy społecznych akcji pomocowych nie korzystał żaden badany, co ma związek ze względami epidemicznymi, czyli ryzykiem potencjalnego zakażenia. Dodatkowo, aż 76% ankietowanych w okresie pandemii odczuło zmniejszenie zakresu dotychczasowego wsparcia¹².

---

¹² W. Glanc, E. Zdebska, *Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w sytuacji pandemii*, w: N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 53-59.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz diagnozy problemów społecznych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- niepełnosprawność jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy MGOPS na terenie Gminy,
- stałe zapotrzebowanie na zasiłki pielęgnacyjne dla osób niepełnosprawnych w Gminie,
- stałe zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnościami, a także na opiekunki, które je świadczą,
- brak podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy (WTZ, spółdzielnia socjalna),
- trudności w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnością ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

3. Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia

faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹³.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak, ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

Osoby z terenu Gminy zmagające się z problemami natury psychicznej i które wymagają całodobowej opieki, kierowane są do **domów pomocy społecznej**. W 2021 roku przebywało:

- 1 osoba w DPS Glińsk dla osób psychicznie chorych,
- 1 osoba w DPS Szczawno dla osób psychicznie chorych,
- 1 osoba w DPS Ostrów Lubelski dla osób niepełnosprawnych psychicznie,
- 1 osoba w DPS Wschowa dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.

Mieszkańcy Gminy, którzy odczuwają potrzebę skorzystania z **poradnictwa specjalistycznego**, mogą zgłosić się do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim. W 2021 roku 3 razy w miesiącu w MGOPS dyżury pełnił psycholog, który udzielał wsparcia w różnych obszarach. Udzielono wówczas 12 porad osobom korzystającym z pomocy ze względu na problemy z zakresu zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych.

W szkołach podstawowych na terenie gminy Nowogród Bobrzański, uczniowie mogą skorzystać również z poradnictwa świadczonego przez **psychologa**.

Problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiąże się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogą pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, począwszy od teraz, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę, że już przed wybuchem

---

¹³ www.psychiatriapolska.pl

pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były dramatyczne, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć, istnieje pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

Wyniki badania ankietowego

Tabela 15. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku na terenie gminy Nowogród Bobrzański wśród pracowników instytucjonalnych, dotyczące zdrowia psychicznego

Grupa badawcza	Wnioski
Pracownicy instytucjonalni	<ul style="list-style-type: none"> • Aż połowa badanych pracowników instytucjonalnych nie posiada wiedzy w zakresie oferty wsparcia osób doświadczających problemów ze zdrowiem psychicznym. • Największy odsetek badanych posiadających wiedzę na ten temat, stwierdził, że w Gminie prowadzone jest poradnictwo psychologiczne dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych. • Przez blisko co czwartego ankietowanego, dostęp do infrastruktury pomocowej w zakresie zdrowia psychicznego w Gminie jest oceniany jako zły, z kolei największy odsetek – 44% – nie ma na ten temat wiedzy.

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku*

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi,
- nasilenie się problemów ze zdrowiem psychicznym osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży będące konsekwencją pandemii COVID-19.

4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

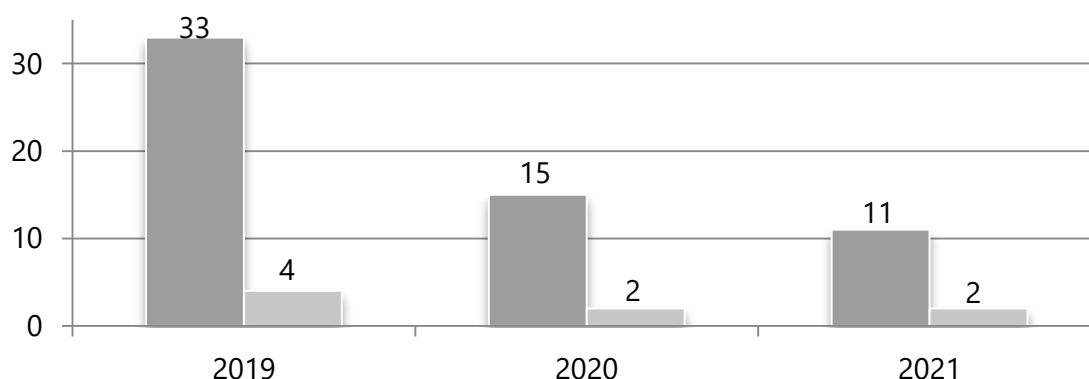
Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁴.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii*.

W 2021 roku z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 11 rodzin. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na ósmym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących pomoc. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu uległa znacznemu spadkowi. Na przestrzeni ostatnich lat rodziny z terenu Gminy korzystały również z pomocy i wsparcia z powodu narkomanii. W 2019 roku ich liczba wyniosła 4, z kolei w latach 2020-2021 zmniejszyła się dwukrotnie, przyjmując wartość 2.

¹⁴ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

Wykres 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2021 roku Komisja liczyła 6 członków. W 2021 roku przeprowadzili oni rozmowy z 84 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 123 członkami rodzin osób uzależnionych. Jednocześnie w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 33 osób oraz wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 7 osób. Na przestrzeni lat 2019-2021 zauważalny jest spadek w zakresie liczby osób uzależnionych, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, a także w przypadku liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia ulegała wahaniom w latach 2019-2021, jednakże w 2021 roku przyjęła najwyższą wartość. W przypadku liczby członków rodzin osób uzależnionych, z którymi prowadzono rozmowy, dostrzegalny jest gwałtowny wzrost w 2021 roku, którego wartość uległa wzrostowi w porównaniu do roku 2019 niemal dwukrotnie. Świadczy to o konieczności rozwinięcia form wsparcia

osób współuzależnionych na terenie Gminy. Dane dotyczące działań GKRPA w gminie Nowogród Bobrzański w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Nowogród Bobrzański wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	161	134	84
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	67	42	123
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	32	21	33
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	18	11	7

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku na terenie gminy funkcjonował **Punkt Pomocy Rodzinie**, pełniący funkcję Punktu Konsultacyjnego, który był czynny średnio 16 godzin w miesiącu. Pomoc i wsparcie mogą uzyskać tam osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc. W Punkcie udzielane jest profesjonalne wsparcie przez:

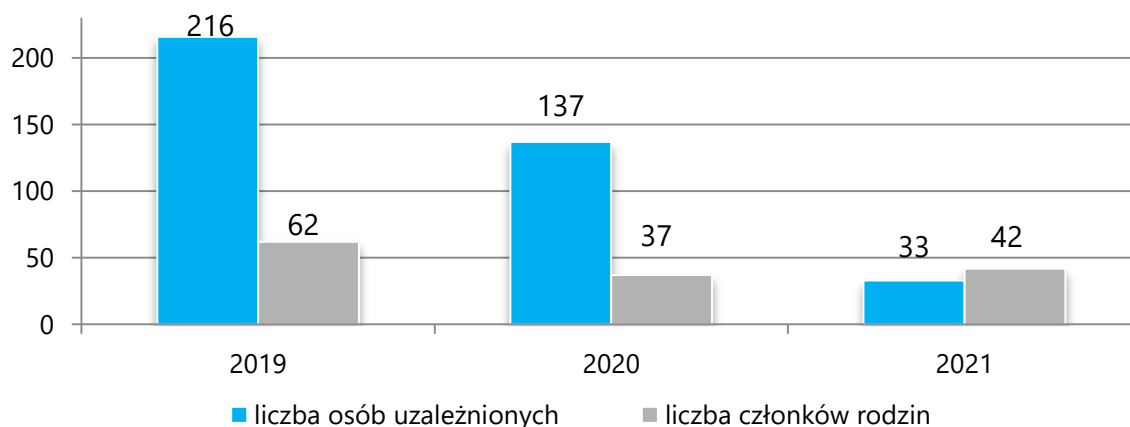
- przedstawiciela pełnomocnika GKRPA,
- psychologa klinicznego i uzależnień,
- terapeutę uzależnień,
- terapeutę uzależnień prowadzącego terapię dla osób współuzależnionych.

Oferowana przez PPR pomoc przyjmuje formę wzmocnienia psychicznego, wskazania możliwości rozwiązywania problemów, informowania o instytucjach pomocowych, a także udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. W szczególnych przypadkach, wobec osób nadużywających

alkoholu i/lub innych substancji psychoaktywnych, podejmowane są czynności prowadzące do zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.

W 2021 roku w Punkcie udzielono 84 porady 33 osobom z problemem alkoholowym oraz 73 porady 42 dorosłym członkom rodzin osób z problemem alkoholowym. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób uzależnionych, którzy skorzystali z poradnictwa oferowanego przez Punkt uległa znacznemu spadkowi, natomiast liczby osób współuzależnionych wahała się.

Wykres 15. Liczba osób uzależnionych oraz dorosłych członków ich rodzin, którzy skorzystali z porad udzielanych w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie Gminy funkcjonuje **samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA)**, natomiast działalności nie prowadzi żadna samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon) oraz dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA), finansowana ze środków na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

GKRPA zajmuje się także profilaktyką zachowań ryzykownych. W latach 2019-2021 w Gminie realizowano programy profilaktyczne z zakresu profilaktyki uniwersalnej w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych

i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN. W 2021 roku wzięło w nich udział 695 uczniów (niektórzy uczniowie brali udział w więcej niż jednym programie), 20 nauczycieli i wychowawców oraz 90 rodziców. Jak wynika z poniższej tabeli, na przestrzeni lat 2019-2021 dochodziło do wahań w zakresie liczby uczestników Programów, jednakże w 2021 roku ich liczba była najwyższa.

Tabela 17. Liczba uczestników programów z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba uczniów	617	425	695
liczba nauczycieli i wychowawców	41	10	20
liczba rodziców	90	40	90

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku prowadzono natomiast nieustrukturyzowane programy profilaktyczne, wychodzące poza katalog rekomendacji, tj.:

- jednorazowe prelekcje i pogadanki, w których wzięło udział 678 uczestników;
- szkolenia i warsztaty dla rodziców z zakresu profilaktyki problemowej z 280 uczestnikami;
- szkolenia i warsztaty dla nauczycieli/wychowawców w obszarze profilaktyki problemowej, w których uczestniczyło 66 osób.

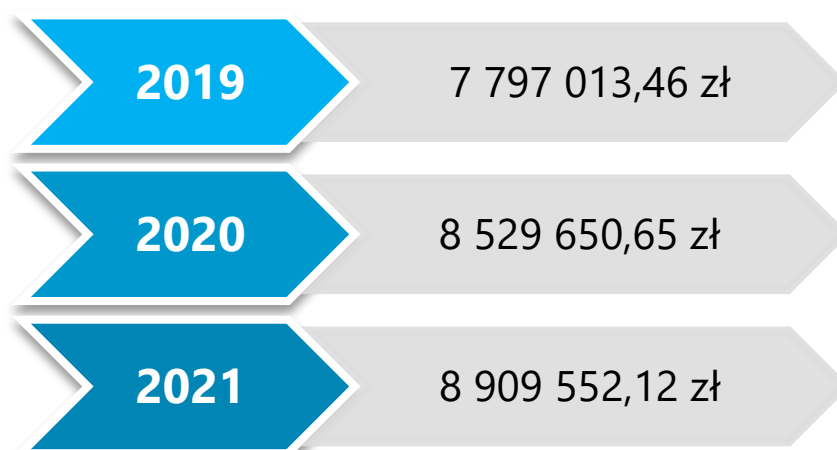
Dodatkowo, w 2021 roku GKRPA zakupiła programy dotyczące profilaktyki uzależnień od alkoholu i innych substancji u młodzieży i dorosłych, które zostały przeprowadzone w 3 szkołach na terenie Gminy. Należały do nich:

- Program „Debata”, w którym wzięło udział 53 uczniów,
- Program „Niewidzialne rany”, w którym uczestniczyło 356 uczniów oraz 64 nauczycieli,

- Program „Dni Profilaktyki” – „Dialog przeciw narkotykom” z 283 uczestnikami.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Nowogród Bobrzański. W roku 2021 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 8 909 552,12 zł, w tym 3 945 554,30 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 714 121,08 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 4 249 876,74 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2021 roku w stosunku 2019 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu o 14%.

Rysunek 4. łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Nowogród Bobrzański alkoholu w latach 2019-2021

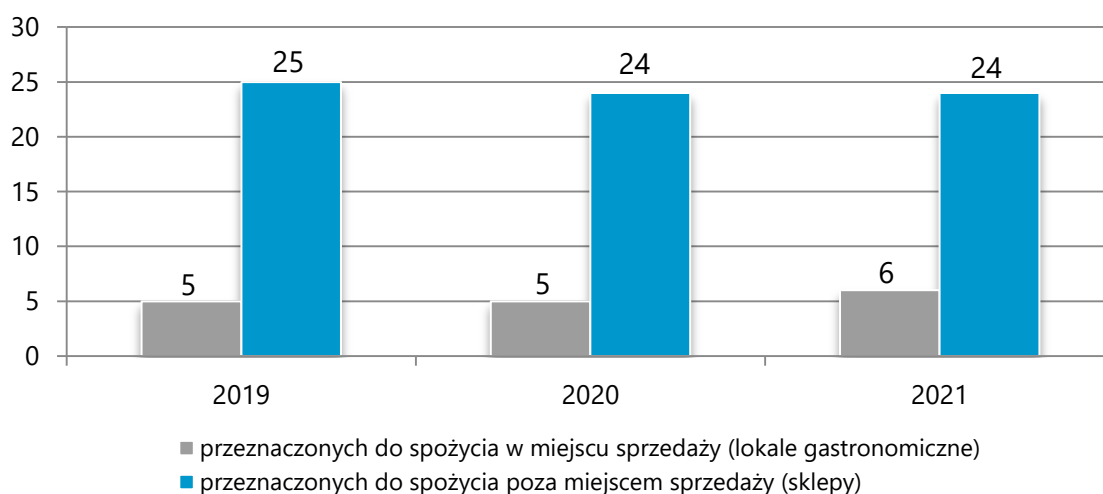

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku na terenie gminy Nowogród Bobrzański znajdowało się łącznie 30 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 24 przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 6 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W stosunku do 2019 roku liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu wzrosła o 1 lokal gastronomiczny, z kolei liczba sklepów zmalała o 1 punkt.

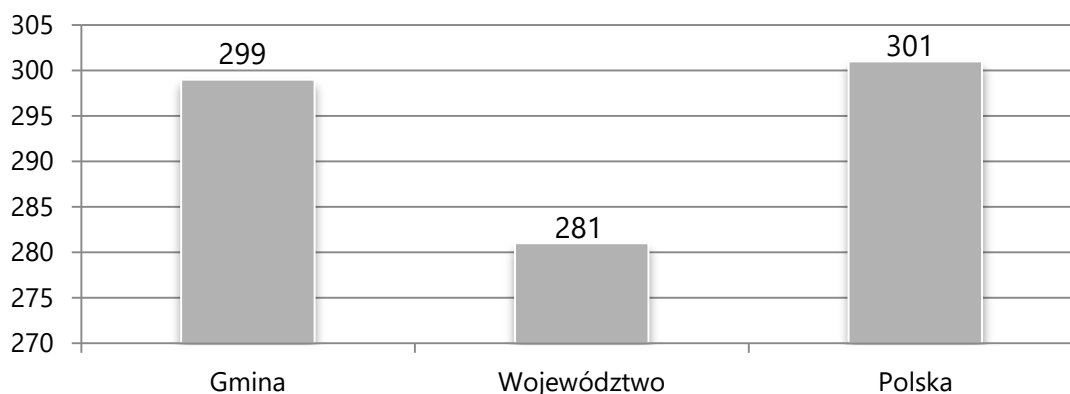
Wykres 16. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Nowogród Bobrzański na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Nowogród Bobrzański, w porównaniu do województwa lubuskiego oraz do całej Polski. W 2021 roku na terenie Gminy liczba ta wyniosła 299 osób na 1 punkt sprzedaży alkoholu. Ze względu na dostępność danych, porównanie na poziomie województwa i kraju przedstawiono na podstawie 2020 roku. Jak wynika z poniższego wykresu, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt jest mniejsza niż ma to miejsce w całej Polsce, natomiast większa w stosunku do województwa lubuskiego, co świadczy o korzystnej sytuacji Gminy w zakresie polityki antyalkoholowej.

Wykres 17. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Nowogród Bobrzański, w województwie lubuskim i całej Polsce w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększyły obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

Wyniki badania ankietowego

Tabela 18. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku na terenie gminy Nowogród Bobrzański dotyczące problemu uzależnień

Grupa badawcza	Wnioski
Uczniowie	<ul style="list-style-type: none"> Po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnęło 14% uczniów, a połowa spożyła go jednokrotnie (8%). W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem po alkohol sięgnęło 3% wszystkich badanych. Alkohol jest stosunkowo łatwo dostępny dla większości uczniów – co piąty przyznał, że nie miałby trudności w zdobyciu alkoholu na terenie swojej miejscowości (21%). Kontakt z papierosami tradycyjnymi miało 6% uczniów z Gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

	<ul style="list-style-type: none"> • Elektroniczne papierosy są wśród uczniów z gminy Nowogród Bobrzański podobnie rozpowszechnione, jak tradycyjne, ponieważ sięgnęło po nie 7% uczniów. • Tradycyjne papierosy są w opinii uczniów bardziej szkodliwe niż e-papierosy – różnica wynosi 11 pp. • Zebrany materiał badawczy wykazał, że bezpośredni kontakt z narkotykami i dopalaczami miał tylko 1 badany uczeń z terenu Gminy (1%). • Nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych może dotyczyć 9% badanych uczniów, poświęcających na to powyżej 6 godzin dziennie (<i>spośród osób deklarujących korzystanie</i>). • Aż 41% respondentów zdarzyło się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami.
Dorośli mieszkańcy	<ul style="list-style-type: none"> • Alkohol spożywa zdecydowana większość badanych, tj. 83%, w tym w sposób ryzykowny, tj. codziennie bądź kilka razy w tygodniu sięga po niego 15% respondentów. • 10% badanych wykonywało kiedykolwiek obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu, z kolei 9% kierowało pojazdem w tym stanie. • 42% badanych było w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem świadkiem sytuacji prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości na terenie Gminy. • 7% respondentów nie ma świadomości na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, a co trzeci badany widział na terenie Gminy kobiety ciężarne spożywające alkohol. • Co trzeci dorosły mieszkaniec Gminy pali papierosy tradycyjne codziennie (30%), z kolei po e-papierosy z taką częstotliwością sięga 9% badanych. • Bezpośredni kontakt z narkotykami i dopalaczami miało 10% respondentów, w tym wszyscy zadeklarowali sięganie po marihuanę. • Blisko co piąty badany zna miejsca w swojej miejscowości, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne, inne niż alkohol. • Problem nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych może dotyczyć 9% respondentów, którzy poświęcają na to więcej niż 6 godzin dziennie.

Pracownicy instytucjonalni	<ul style="list-style-type: none"> • Alkoholizm wśród dorosłych mieszkańców Gminy jest dużym problemem zdaniem 13% pracowników instytucjonalnych, natomiast w przypadku picia alkoholu przez dzieci i młodzież zdanie to popiera 32% respondentów. • 73% badanych zna na terenie Gminy rodziny, w których występuje problem uzależnienia. • Profilaktyka dzieci i młodzieży, rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz pomoc psychologiczno-terapeutyczna jako działania, które powinno się podejmować w szerszym zakresie, w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemu uzależnień w Gminie.
-----------------------------------	---

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku*

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz przeprowadzonej diagnozy społecznej wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ryzyko wystąpienia przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- wzrost zapotrzebowania na specjalistyczną pomoc i wsparcie osób współuzależnionych,
- brak grup samopomocowych skierowanych do rodzin osób uzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików,
- wzrost wartości sprzedanego alkoholu na przestrzeni ostatnich lat,
- występowanie problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania go przez kobiety ciężarne w Gminie (wniosek z badania ankietowego),
- możliwość nabycia substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze) na terenie Gminy (wniosek z badania ankietowego).

5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

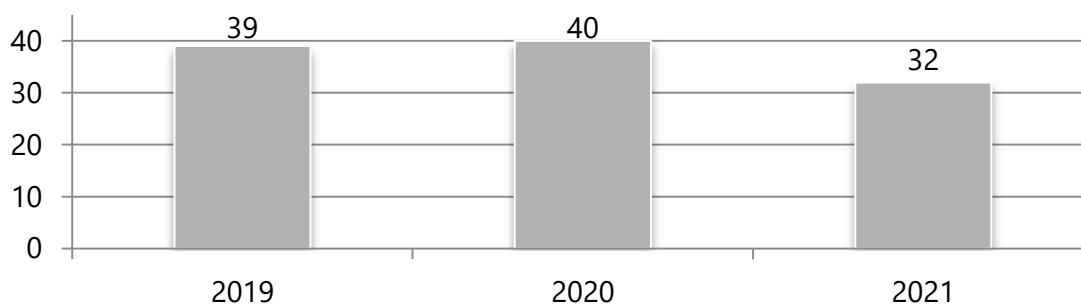
Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: *„przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Nowogród Bobrzański zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Celem funkcjonowania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w *Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie*.

W 2021 roku w Gminie Nowogród Bobrzański ze wsparcia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy w rodzinie korzystały 32 rodziny. Liczba rodzin na przestrzeni ostatnich trzech lat ulegała wahaniom, jednakże w 2021 roku osiągnęła najniższą wartość. W 2021 roku z pomocy społecznej w Gminie korzystały 342 rodziny, co oznacza, że rodziny z problemem przemocy stanowiły wówczas 9% ogółu.

Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej na 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Grup Roboczych. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba posiedzeń Zespołu utrzymywała się na stałym poziomie i wynosiła 4. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych w ramach Zespołu powoływane są Grupy Robocze. W ciągu omawianych lat liczba posiedzeń Grup Roboczych systematycznie malała. W 2021 roku w stosunku do roku 2019 wartość spadkowa wyniosła 32%.

Tabela 19. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Grup Roboczych w latach 2019-2021

LP.	wyszczególnienie	2019	2020	2021
1	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
2	liczba posiedzeń Grup Roboczych	92	79	63

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku wsparcie zostało udzielone łącznie 202 członkom rodzin, w których dochodziło do zachowań przemocowych, w tym: 37 kobietom, 34 mężczyznom i 42 dzieciom. W porównaniu do lat poprzednich można zauważyć wahania liczby osób, których członkowie ZI objęli pomocą. Wśród osób, z którymi prowadzono czynności w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, należy wskazać znaczny udział dzieci, które w 2021 roku stanowiły 21% wszystkich osób objętych pomocą.

Tabela 20. Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2019-2021

LP.	wyszczególnienie	2019	2020	2021
1	liczba dzieci	34	42	42
2	liczba kobiet	44	41	37
3	liczba mężczyzn	43	46	34

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim za 2019, 2020 i 2021 rok

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

W 2021 roku sporządzono 20 formularzy „Niebieskie Karty – A”. Ponadto w omawianym roku sporządzonych zostało przez Grupy Robocze 10 formularzy „Niebieskie Karty – C” oraz 6 formularzy „Niebieskie Karty – D”. Na przestrzeni omawianych lat liczba wszystkich sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty – A” oraz „Niebieskie Karty – C” uległa spadkowi, z kolei liczba formularzy „Niebieskie Karty – D” wahała się.

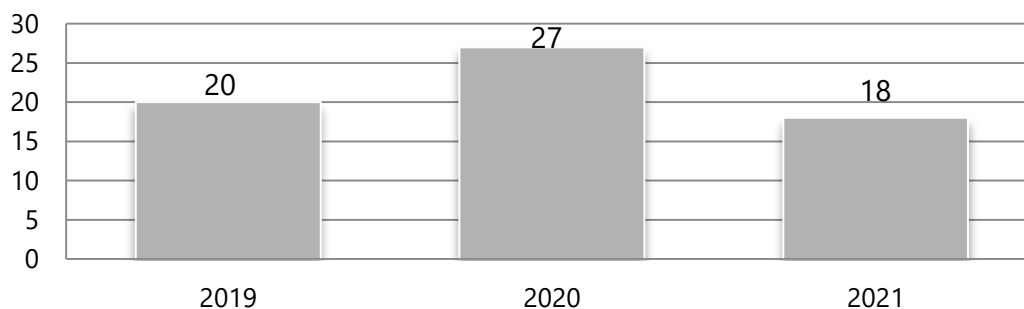
Tabela 21. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

L.P.	wyszczególnienie	2019	2020	2021
1	liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty – A”	26	25	20
2	liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty – C” przez Grupę Roboczą	23	22	10
3	liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty – D” przez Grupę Roboczą	15	4	6

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim za 2019, 2020 i 2021 rok

W latach 2019-2021 liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom. W 2021 roku zakończono ich 18, czyli o 9 mniej niż w 2020 roku oraz o 2 mniej niż w roku 2019. Szczegółowe dane z tego zakresu prezentuje poniższy wykres.

Wykres 19. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w Gminie Nowogród Bobrzański w latach 2019-2021

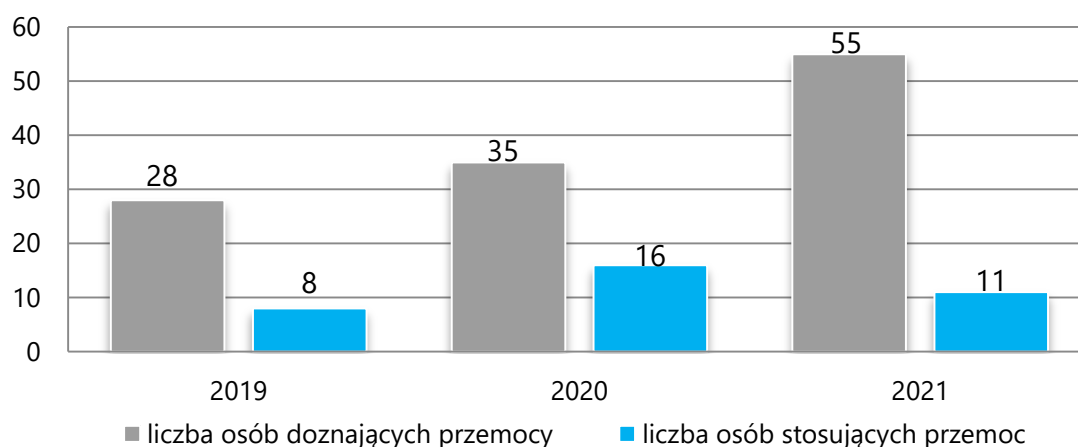

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim za 2019, 2020 i 2021 rok

Na terenie Gminy Nowogród Bobrzański osoby doznające i stosujące przemoc w rodzinie mogą uzyskać pomoc i wsparcie m.in. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej i przy nim działającym Zespole Interdyscyplinarnym z Grupami Roboczymi, ale również w Punkcie Pomocy Rodzinie. Na przestrzeni omawianych lat liczba osób stosujących oraz doznających przemocy w rodzinie korzystających z Punktu była znaczna. W latach 2019-2021 liczba osób doznających przemocy, którym udzielono pomocy ulegała znacznemu, dwukrotnemu zwiększeniu. W przypadku liczby osób stosujących przemoc dostrzec można wahania. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 20. Liczba osób doznających przemocy oraz stosujących przemoc, którym udzielono porad w Punkcie Pomocy Rodzinie w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 20187, 2019 i 2020 rok

Gmina Nowogród Bobrzański w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzi również **działania o charakterze profilaktycznym** dla dzieci i młodzieży, jak i skierowane do dorosłych mieszkańców. W 2021 roku na terenie Gminy realizowano ogólnokrajowe kampanie edukacyjne na rzecz przeciwdziałania problemowi przemocy domowej, rozpowszechniano informacje o instytucjach, osobach oraz sposobach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym ofiarom przemocy w rodzinie, poprzez dystrybucję ulotek i wizytówek, a także cyklicznie zamieszczano na stronie internetowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim informacje dotyczące m.in. możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej.

Ponadto, w 2021 roku zorganizowano program profilaktyczny uwrażliwiający dzieci i młodzież szkolną na problem przemocy. Wzięło w nim wówczas udział 294 uczniów z oddziałów szkoły podstawowej oraz 73 wychowanków oddziałów przedszkolnych.

W 2021 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, podejmował się działań takich jak:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

- przeprowadzenie 20 interwencji w rodzinach z problemem przemocy,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie całodobowego pobytu w schronisku dla matek z dziećmi (1 rodzina),
- kierowanie i opiniowanie wniosków do Sądu w celu sprawdzenia sytuacji małoletnich dzieci będących świadkami przemocy domowej (11 wniosków),
- kierowanie na leczenie odwykowe osób stosujących przemoc (6 osób),
- zawiadamianie prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa dotyczącego przemocy oraz współpracowanie z prokuraturą w sprawach rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” (3 osoby),
- organizowanie pomocy w uzyskaniu mieszkania osobom doświadczającym przemocy (2 rodziny),
- organizowanie pomocy w postaci mediacji rodzinnych (1 rodzina),
- współpracowanie na bieżąco z kuratorami sądowymi, pedagogami, wychowawcami szkół i przedszkoli, pracownikami PCPR w zakresie pomocy m.in. terapeutycznej ofiarom i sprawcom przemocy.

Frustracja wynikająca z wielu ograniczeń nakładanych w związku z pandemią COVID-19, spowodowała wzrost przejawów przemocy domowej, a także nasilenie dotychczasowej przemocy w rodzinie. W niebezpiecznym położeniu znalazły się osoby jej doświadczające, ponieważ w okresie izolacji społecznej osoby te przebywają częściej pod jednym dachem z oprawcą, mają utrudnioną możliwość ucieczki, a także trudniejszy dostęp do specjalistycznej pomocy.

Wyniki badania ankietowego

Tabela 22. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku na terenie Gminy Nowogród Bobrzański dotyczące zjawiska przemocy

Grupa badawcza	Wnioski
Uczniowie	<ul style="list-style-type: none"> • Przemocy kiedykolwiek w życiu doznał co czwarty uczeń ze szkół znajdujących się na terenie Gminy – 24%, natomiast do zastosowania jej przyznało się 18% badanych. • Większość respondentów doświadczyło przemocy ze strony kolegów ze szkoły (63% spośród tych, którzy zadeklarowali doświadczenie przemocy). • 1% uczniów stwierdził, że doznaje przemocy bezpośredniej w swoim domu. Jednocześnie 6% uczniów miało trudność w określeniu tego, czy w ich domu występuje ten problem. • Zdaniem 41% badanych uczniów w szkołach, do których uczęszczają występuje problem przemocy rówieśniczej. • 26% ankietowanych przyznało również, że doświadczyło cyberprzemocy, w tym przede wszystkim wyzywania i ośmieszania/poniżania.
Dorośli mieszkańcy	<ul style="list-style-type: none"> • 8% dorosłych badanych mieszkańców Gminy, doświadczyło w swoim życiu zjawiska przemocy, w tym przede wszystkim psychicznej i fizycznej. • Taki sam odsetek (8%) przyznał, że zastosował kiedykolwiek przemoc wobec drugiej osoby. • Aż co czwarty ankietowany deklaruje, że zna w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy (27%). • W domach 3% respondentów występuje problem przemocy, a również 3% badanych nie potrafiło jednoznacznie określić czy ten problem jest obecny. • Średnio co szósty mieszkaniec biorący udział w badaniu nie wie, czy stosowanie kar fizycznych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, czy też nie lub ma do niej pozytywny stosunek (18%). • Aż co drugi badany mieszkaniec Gminy doświadczył kiedykolwiek cyberprzemocy, w tym przede wszystkim wyzywania oraz ośmieszania/poniżania.

Pracownicy instytucjonalni	<ul style="list-style-type: none"> • Przemoc w rodzinie jako istotny problem występujący na terenie Gminy zdaniem 37% badanych pracowników. • Połowa ankietowanych deklaruje znajomość rodzin z terenu Gminy, w których występuje problem przemocy domowej. • Zdania na temat oceny prowadzonej w Gminie profilaktyki związanej z przeciwdziałaniem przemocy są podzielone – pozytywnie opiniuje je 27% osób, a przeciwnego zdania jest 31%. 41% ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie.
-----------------------------------	--

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Nowogród Bobrzański. Raport z badań ankietowych przeprowadzonych w 2021 roku*

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wysoki udział dzieci objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego, i osób korzystających z jego wsparcia,
- funkcjonowanie osób w otoczeniu co czwartego badanego, które doświadczają przemocy w rodzinie, według badań ankietowych,
- wzrost liczby osób doznających przemocy, które skorzystały z poradnictwa udzielanego w Punkcie Pomocy Rodzin,
- występowanie przemocy rówieśniczej w szkołach na terenie Gminy,
- możliwość wystąpienia przemocy domowej w rodzinach z problemem uzależnień,
- ryzyko funkcjonowania w społeczeństwie zmyślenia, powodującej ukrywanie aktów przemocy domowej w społeczności lokalnej,
- brak wiedzy na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci, bądź ich akceptacja wśród części badanych mieszkańców Gminy.

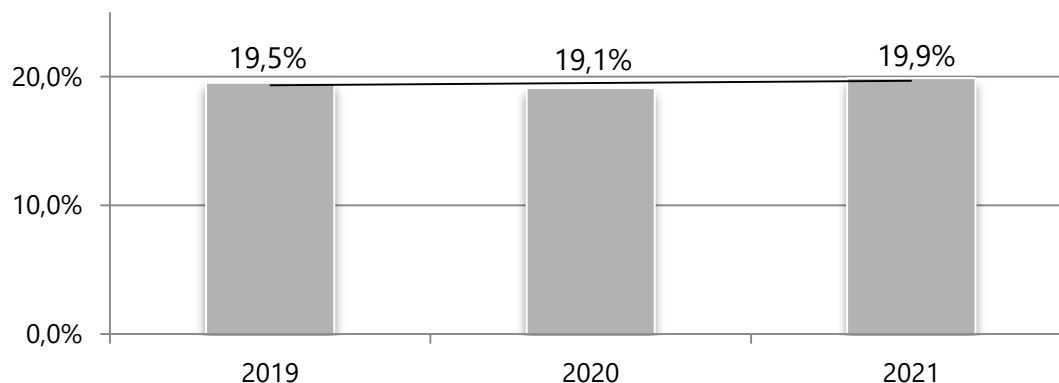
6. Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W Gminie Nowogród Bobrzański odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2021 roku wyniósł 19,9%, co oznacza wzrost w stosunku do 2020 roku o 0,8 pp. Na przestrzeni lat 2019-2021 udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy ulegał nieznacznym wahaniom, jednakże w 2021 roku osiągnął najwyższą wartość. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

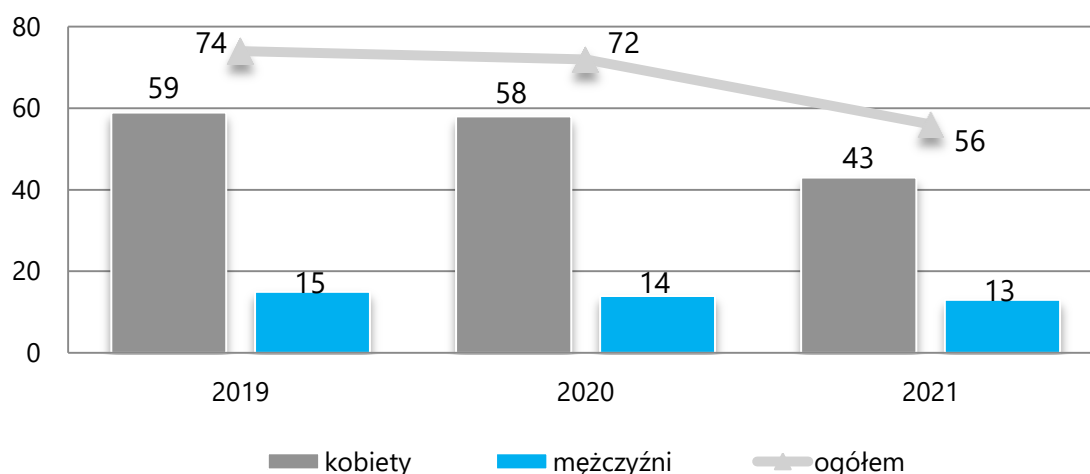
Wykres 21. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Gminie Nowogród Bobrzański na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2019, 2020 i 2021

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2021 roku 56. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – 43 osoby, natomiast liczba mężczyzn wyniosła 13. W stosunku do 2019 roku dostrzec można spadek w zakresie liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym.

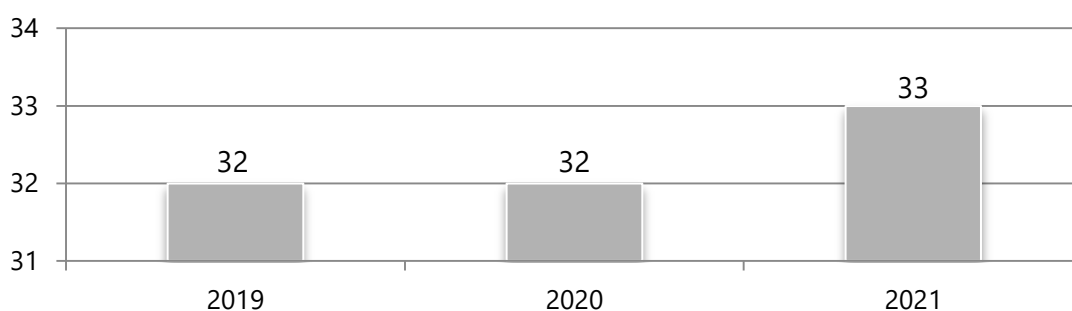
Wykres 22. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim realizuje usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W 2021 roku z tego rodzaju usług skorzystały 33 osoby. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób korzystających ze wsparcia w tym zakresie utrzymywała się na względnie stałym poziomie.

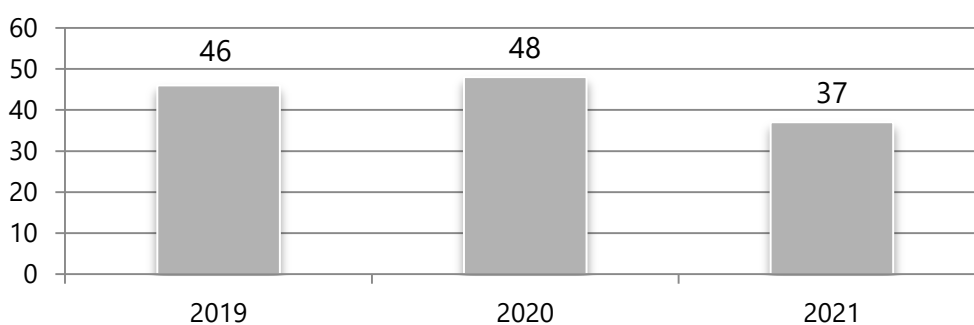
Wykres 23. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W latach 2019-2021 roku z zasiłku pielęgnacyjnego skorzystało 37 mieszkańców po 75 roku życia, zamieszkujący Gminę Nowogród Bobrzański i tym samym liczba ta przyjęła najniższą wartość na przestrzeni lat 2019-2021.

Wykres 24. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczbę osób, którym opłacono pobyt w domach pomocy społecznej oraz przeznaczone na to środki prezentuje poniższa tabela. Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W latach 2019-2021 liczba mieszkańców Gminy Nowogród Bobrzański, za których pobyt w DPS poniosła odpłatność Gmina, ulegała regularnemu spadkowi. W 2019 było to 16 osób, w 2020 roku – 14 osób, z kolei w 2021 roku – 10 mieszkańców. Przeznaczana na ten cel kwota świadczeń na przestrzeni ostatnich lat również systematycznie się zmniejszała.

Tabela 23. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób	16	14	10
kwota świadczeń (w złotych)	408 346	379 015	309 600

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia i aktywizacji najstarszych mieszkańców Gminy Nowogród Bobrzański jest **Klub Senior+**, działający w ramach Programu Wieloletniego Senior+, będący w strukturze MGOPS. Ma on na celu zapewnienie wsparcia seniorom, przez które rozumie się osoby nieaktywne zawodowo, powyżej 60 roku życia, poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym.

W Gminie Nowogród Bobrzański w 2021 roku realizowany był również program „**Wspieraj Seniora**”, który oferował wsparcie osobom starszym w czasie trwania pandemii. Pomoc polegała przede wszystkim na robieniu zakupów oraz

załatwianiu spraw urzędowych. W omawianym roku wpłynęło 26 zgłoszeń do Programu.

Wysoki odsetek osób starszych w całym kraju, który z roku na rok wzrasta, a także trwająca pandemia stanowią wyzwanie dla polityki społecznej oraz opieki zdrowotnej. Poza samym zagrożeniem związanym z ryzykiem zachorowania i dotkliwym przechodzeniem choroby, istotnym problemem w czasie pandemii jest utrudniony dostęp do leczenia chorób przewlekłych. Ryzykiem jest również nasilenie się innych chorób czy schorzeń związanych z ograniczeniem aktywności ruchowej, jak i społecznej. Na podstawie badań przeprowadzonych w 2020 roku przez Krajowy Instytut Gospodarki Senioralnej na próbie 1 118 osób w wieku senioralnym wynika, że 1/3 ankietowanych przerwała dotychczasowe leczenie, większość badanych odczuła problemy z dostępem do opieki medycznej podczas pandemii, blisko połowa respondentów czuje się samotna podczas trwania pandemii i brakuje im spotkań z innymi ludźmi, a ponad połowa odczuwa potrzebę dostępu do lekarza specjalisty.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy,
- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- wzrost zapotrzebowania na świadczenie usług opiekuńczych na terenie Gminy.

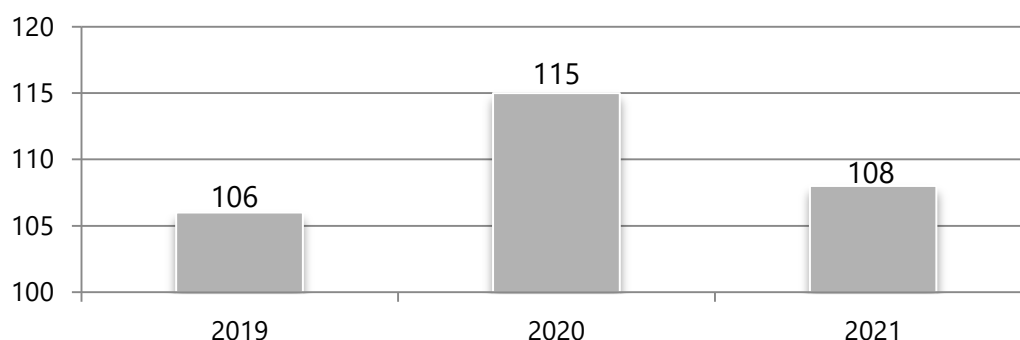
7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość.

Bezrobocie w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na czwartym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia. W 2021 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 108, co oznacza, że w stosunku do 2019 roku wzrosła o 2%, z kolei względem 2020 roku zmalała o 6%.

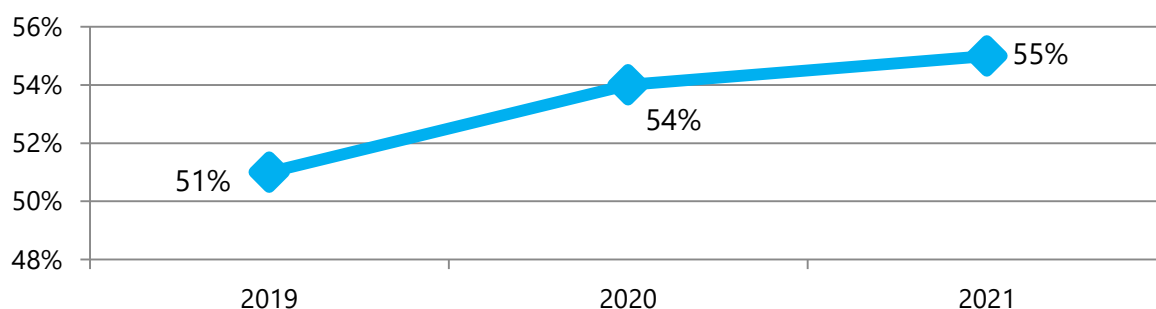
Wykres 25. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Dostrzegalna jest wzrostowa tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W porównaniu do lat poprzednich obserwowany jest jego wzrost – z 51% w 2019 roku do 55% w 2021 roku.

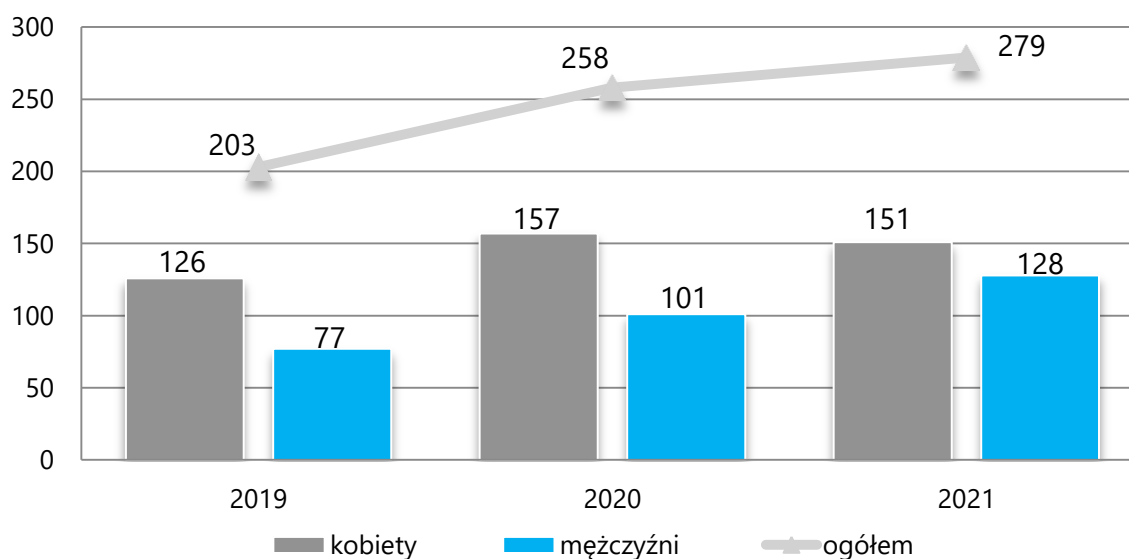
Wykres 26. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Na koniec 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zielonej Górze Filia w Nowogrodzie Bobrzańskim, zarejestrowanych było łącznie 279 mieszkańców Gminy Nowogród Bobrzański. Oznacza to wzrost na przestrzeni lat 2019-2021 na poziomie 37%. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet było w 2021 roku więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 151, liczba mężczyzn – 128).

Wykres 27. Mieszkańcy Gminy Nowogród Bobrzański zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w stosunku do 2019 roku nastąpił spadek udziału osób mających więcej niż 50 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy. Różnica pomiędzy rokiem 2021 a 2019 dla tej grupy kształtuje się na poziomie 2 pp. W przypadku udziału osób poniżej 25 roku oraz osób do 30 roku życia wartość ta ulegała wahaniom na przestrzeni lat 2019-2021, jednakże w przypadku udziału osób do 25 roku życia w 2021 roku przyjął on najwyższą wartość w omawianym okresie.

Tabela 24. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy Nowogród Bobrzański w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2019-2021

kategoria wiekowa	31 grudnia 2019		31 grudnia 2020		31 grudnia 2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	28	14	29	11	43	15
do 30 roku życia	73	36	69	27	81	29
powyżej 50 roku życia	54	27	69	27	71	25

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy Nowogród Bobrzański oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z powiatu zielonogórskiego. W przypadku Gminy dostrzegalny jest systematyczny wzrost w tym zakresie – na przestrzeni lat 2019-2021 ukształtował się on na poziomie 14 pp. Podobna tendencja wystąpiła w przypadku powiatu zielonogórskiego. Warto zwrócić uwagę na fakt, że odsetek osób długotrwale bezrobotnych w Gminie, stanowi połowę wszystkich mieszkańców pozostających bez zatrudnienia. W całej Polsce udział osób długotrwale bezrobotnych wyniósł w 2021 roku 57%, natomiast w powiecie zielonogórskim kształtował się na poziomie 55%, a więc sytuacja w Gminie Nowogród Bobrzański była korzystniejsza w stosunku do sytuacji w kraju i w powiecie.

Tabela 25. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy Nowogród Bobrzański oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu zielonogórskiego na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie		2019	2020	2021
Gmina	liczba osób	74	105	140
	udział (%)	36	41	50
Powiat	liczba osób	626	864	1 090
	udział (%)	42	42	55

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Nowogród Bobrzański prowadzi współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Zielonej Górze, w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach. Mieszkańcy Gminy mogą również uczestniczyć w Programie Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W związku z pandemią COVID-19 oraz związanymi z nią obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzanymi obostrzeniami oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, jak między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wysoki wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej oraz jego wzrost w ostatnich latach,
- bezrobocie jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej w Gminie,
- ryzyko wykluczenia osób bezrobotnych, a także pojawienia się niekorzystnych następstw, spowodowanych długotrwałym pozostawaniem bez zatrudnienia (np. uzależnienia, zaburzenia psychiczne, ubóstwo),
- wzrost liczby mieszkańców Gminy pozostających bez zatrudnienia na przestrzeni ostatnich lat,

- wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców Gminy oraz jego wzrost w ostatnich latach.

8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa

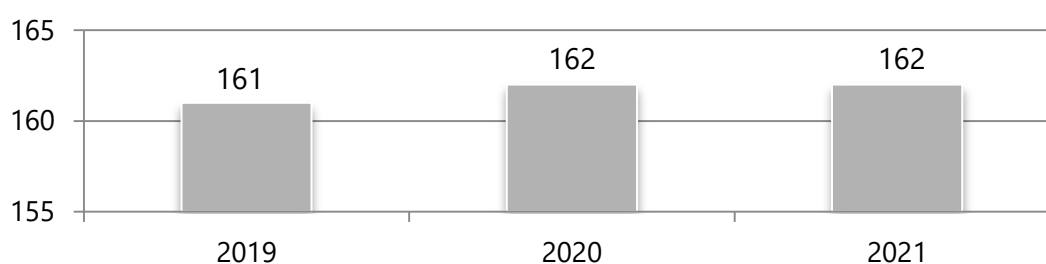
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Ubóstwo w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na pierwszym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w Gminie Nowogród Bobrzański.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2019-2021 utrzymywała się na względnie stałym poziomie. W 2019 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 161 rodzin, natomiast w 2020 i 2021 roku – 162. Ubóstwo w omawianym okresie pozostawało głównym powodem korzystania z pomocy społecznej w gminie Nowogród Bobrzański.

Wykres 28. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku zasiłki stałe pobierały 73 osoby, natomiast zasiłek okresowy – 96 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego systematycznie malała, natomiast zasiłku okresowego ulegała wzrostowi. Zasiłek celowy z kolei, został przyznany w 2021 roku 170 osobom, co oznacza wahania liczby beneficjentów pobierających go na przestrzeni lat 2019-2021.

Tabela 26. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021

rodzaj zasiłku	2019		2020		2021	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	78	427 894	77	454 371	73	428 472
zasiłek okresowy	78	120 862	90	145 992	96	163 000
zasiłek celowy	176	207 325	181	265 966	170	252 677

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił przeprowadzany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością.

W 2021 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 256 osobom ze 124 rodzin, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 72 osobom. W ciągu ostatnich trzech lat liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne, jak i niepieniężne uległa wahaniom.

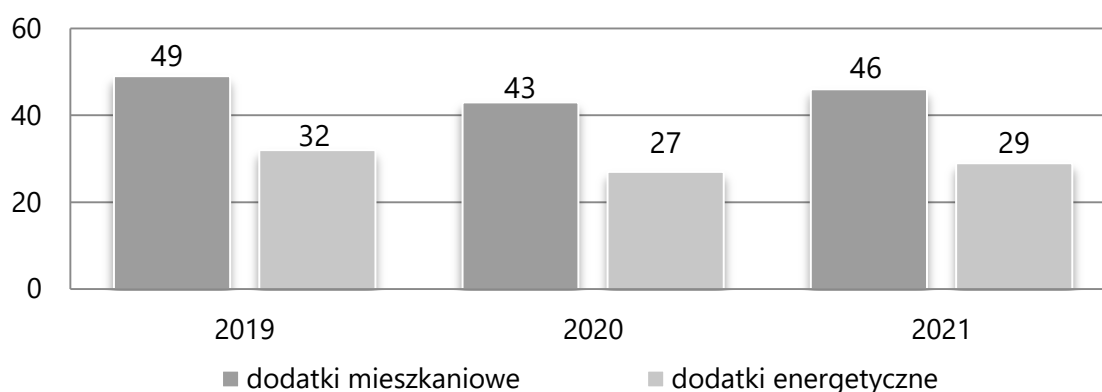
Tabela 27. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
świadczenie pieniężne	184	279	256
świadczenie niepieniężne	85	83	72

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Na przestrzeni ostatnich lat liczba gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia w formie dodatków mieszkaniowych oraz energetycznych ulegała wahaniom – zmniejszyła się w 2020 roku, a następnie wzrosła w 2021 roku. W 2021 roku wsparcie w formie dodatku mieszkaniowego przyznano 46, natomiast w przypadku dodatków energetycznych, ich beneficjentami było 29 rodzin.

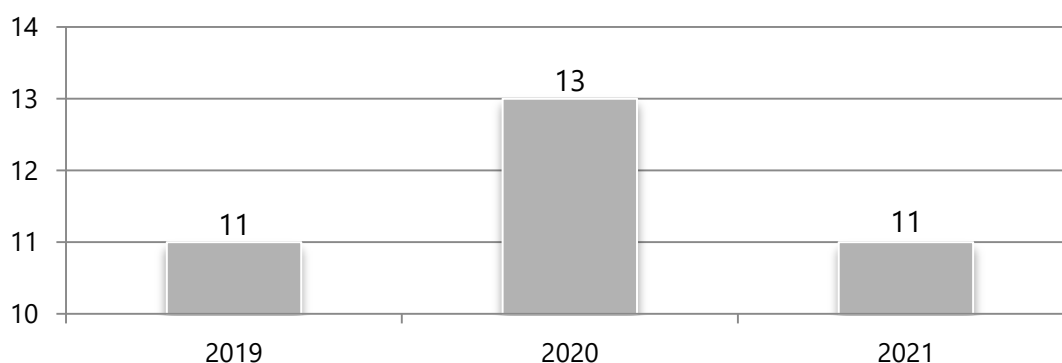
Wykres 29. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe oraz energetyczne w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2021 roku z pomocy i wsparcia MGOPS z powodu bezdomności skorzystało 11 osób. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób była zbliżona.

Wykres 30. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

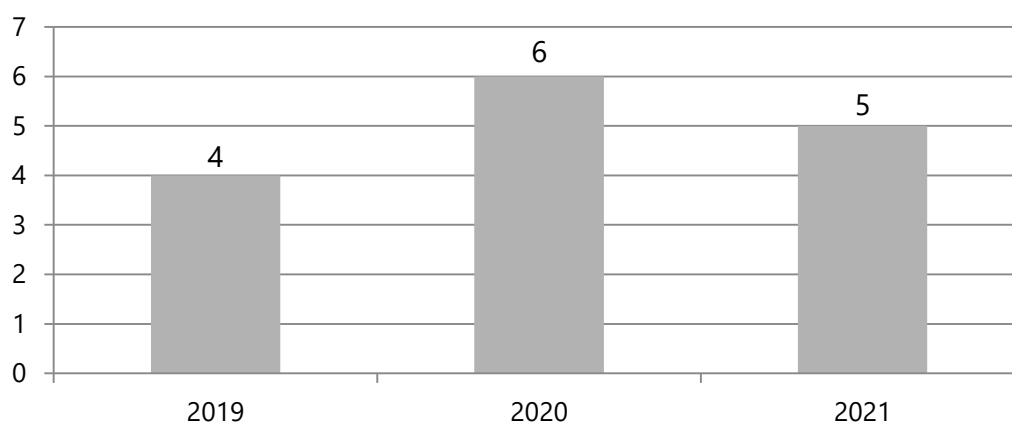
Zadanie własne gminy w zakresie udzielania schronienia osobom tego pozbawionym jest na terenie Gminy Nowogród Bobrzański realizowane na podstawie współpracy Gminy z Fundacją Wzajemnej Pomocy ARKA z siedzibą w Krzywej, prowadzącą **Schronisko samopomocowe wsparcia „Dom wspólnoty BaćArka” w Krzywej** i **Schronisko samopomocowe wsparcia „Dom wspólnoty Arka” w Chynowie**. Obydwie placówki świadczą usługi w zakresie:

- noclegu,
- jednego gorącego posiłku dziennie,
- podstawowych warunków socjalnych,
- dowozu do schroniska osób bezdomnych i potrzebujących pomocy w sytuacji zaistnienia takiej potrzeby,
- prowadzenia pracy socjalnej polegającej w szczególności na motywowaniu osób bezdomnych, u których występuje problem z uzależnieniem, rozwijaniu i wzmacnianiu ich aktywności i samodzielności życiowej,
- motywowania osób bezdomnych do podejmowania wszelkiej aktywności zawodowej.

Ponadto, pomoc w formie schronienia udzielana jest również w ramach współpracy z Chrześcijańską Fundacją Rozwoju Osobistego RONDO w Zielonej Górze, prowadzącą schronisko dla bezdomnych.

W 2021 roku Ośrodek poniósł odpłatność za pobyt w schronisku dla 5 bezdomnych mieszkańców Gminy, w roku poprzednim pomocy udzielono 6 osobom, natomiast w 2019 roku zaistniała potrzeba umieszczenia 4 mieszkańców w schronisku. Z przedstawionych danych wynika, że na terenie Gminy istnieje zapotrzebowanie na tą formę wsparcia.

Tabela 28. Liczba osób, którym udzielono schronienia w latach 2019-2021 w Gminie Nowogród Bobrzański

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji,
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród części osób dorosłych,
- przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności,
- wzrost zapotrzebowania na pomoc w formie zasiłków okresowych,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

- ubóstwo jako główny powód korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców Gminy,
- występowanie problemu bezdomności na terenie Gminy.

V. Analiza SWOT

Jedną z powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT, która polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

1. Atrakcyjne położenie Gminy pod względem gospodarczym i kulturalnym.
2. Funkcjonowanie średnich i dużego przedsiębiorstwa, które stwarzają szanse zatrudnienia.
3. Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy.
4. Stosunkowo dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna.
5. Dostępność do publicznych placówek oświatowych: szkół podstawowych oraz przedszkola.
6. Funkcjonowanie na terenie Gminy placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3.
7. Baza instytucji prowadzących działalność w zakresie polityki społecznej oraz innych działań wspierających mieszkańców, m.in. MGOPS, GKRPA, PPR.
8. Dostępność do oferty kulturalnej za sprawą działalności MGOKSiR oraz MGBP.
9. Funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych, również o profilu działalności skierowanym na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
10. Dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej.
11. Funkcjonowanie na terenie Gminy placówki wsparcia dziennego – Świetlicy Środowiskowej „Boberek”.
12. Dostępność do oferty wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami za sprawą realizacji programów „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” oraz „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”.
13. Dostęp do specjalistycznego wsparcia, w tym poradnictwa w zakresie zdrowia psychicznego.
14. Dostępność do infrastruktury pomocowej w zakresie uzależnień i przemocy, szczególnie za sprawą działalności Punktu Pomocy Rodzinie oraz samopomocowej grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA).
15. Prowadzenie warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym programów rekomendowanych.

16. Spadek skali zidentyfikowanych przejawów przemocy w rodzinie na terenie Gminy (liczba podjętych procedur „Niebieskie Karty”, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy).
17. Funkcjonowanie placówek wspierających aktywność i integrację najstarszych mieszkańców Gminy oraz realizowanie programów na ich rzecz.
18. Współpraca międzyinstytucjonalna i międzysektorowa w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
19. Funkcjonowanie na terenie Gminy placówek zapewniających pomoc oraz schronienie osobom bezdomnym.
20. Wsparcie opiekunów nieformalnych osób niesamodzielnych, poprzez realizację programu „Opieka wytchnieniowa”.

1. Spadek liczby mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat.
2. Ujemny przyrost naturalny oraz spadek jego wartości na przestrzeni ostatnich lat.
3. Starzejące się społeczeństwo.
4. Niska wartość wskaźnika dotyczącego liczby porad podstawowej opieki zdrowotnej udzielonych na 1 mieszkańca.
5. Wzrost liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w stosunku do 2019 roku.
6. Spadek wartości wskaźnika deprivacji lokalnej.
7. Ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność i bezrobocie jako najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej.
8. Rosnące zapotrzebowanie na usługi asystenta rodziny przy stałej liczbie asystentów w Gminie.
9. Wzrost odpłatności za dzieci z terenu Gminy umieszczone w pieczy zastępczej.
10. Niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz rodzin z terenu Gminy (badanie ankietowe).
11. Brak rodzin pełniących funkcję rodzin wspierających.
12. Potrzeba prowadzenia zajęć wspomagających umiejętności wychowawcze rodziców na terenie Gminy (badanie ankietowe).
13. Brak podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy.
14. Wzrost zapotrzebowania na wsparcie osób współuzależnionych.
15. Brak grup wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym oraz dla dorosłych dzieci alkoholików.

16. Wzrost wartości sprzedanego alkoholu na przestrzeni ostatnich lat.
17. Występowanie problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania go przez kobiety ciężarne w Gminie.
18. Wysoki udział dzieci objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego i osób objętych jego wsparciem.
19. Wzrost zapotrzebowania na poradnictwo dla osób doświadczających przemocy.
20. Niska świadomość mieszkańców Gminy na temat negatywnych skutków stosowania kar fizycznych wobec dzieci.
21. Funkcjonowanie w środowisku co czwartego badanego mieszkańca, osób doświadczających przemocy domowej.
22. Wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze.
23. Wysoki wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej i jego wzrost w ostatnich latach.
24. Wzrost liczby mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP.
25. Znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców i jego wzrost w ostatnich latach.
26. Problem ubóstwa i wykluczenia społecznego wśród części mieszkańców.
27. Występowanie problemu bezdomności w Gminie.

1. Rozwój gospodarczy i turystyczny Gminy.
2. Utworzenie nowych miejsc pracy.
3. Zwiększona aktywność zawodowa wśród grup najbardziej dotkniętych bezrobociem.
4. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
5. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
6. Pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, między innymi z Unii Europejskiej.
7. Zintensyfikowana polityka prorodzinna.
8. Rozwój usług społecznych na rzecz osób z niepełnosprawnością i seniorów.
9. Szkolenia podnoszące kompetencje kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

10. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy.
11. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałanie im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.
12. Rozwój infrastruktury pomocowej, dostępnej na terenie Gminy.
13. Rozwój sfery pozarządowej w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.
14. Podniesienie jakości życia mieszkańców.
15. Zintegrowana i aktywna społeczność lokalna, podejmująca inicjatywy na rzecz rozwoju Gminy.
16. Wzrost świadomości dzieci i młodzieży, rodziców oraz wychowawców w zakresie zagrożeń związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych.
17. Rozwój kapitału społecznego i przedsiębiorczości wśród mieszkańców, w tym rozwój podmiotów ekonomii społecznej.

1. Starzejące się społeczeństwo.
2. Przepisy prawne utrudniające wprowadzanie nowych rozwiązań.
3. Wzmożony odpływ ludzi młodych z terenu Gminy, głównie w celach zarobkowych.
4. Niedostosowanie oferty kształcenia do zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy.
5. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością.
6. Pojawienie się negatywnych konsekwencji długotrwałego korzystania z pomocy społecznej.
7. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
8. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
9. Zwiększenie skali problemu przemocy w rodzinie.
10. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
11. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
12. Ryzyko wzrostu zaburzeń zdrowia psychicznego wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz dzieci i młodzieży.
13. Wzrost liczby popełnianych przestępstw, przede wszystkim wypadków komunikacyjnych wynikających z prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości.

- 14. Konsekwencje gospodarcze i zdrowotne spowodowane pandemią koronawirusa.
- 15. Rozwój problemów uzależnień behawioralnych wynikających z długotrwałej izolacji i ograniczeń spowodowanych pandemią COVID-19.
- 16. Wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej.
- 17. Spadek aktywności zawodowej kobiet po urodzeniu dziecka.

VI. Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Nowogród Bobrzański została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

MISJA

Gmina Nowogród Bobrzański będzie dążyć do zapewnienia swoim mieszkańcom warunków do godnego życia i rozwoju poprzez wspieranie aktywności i inicjatyw społecznych oraz sprawnie funkcjonujący system pomocy społecznej, odpowiadający na potrzeby mieszkańców.

Nowogród Bobrzański jako Gmina charakteryzująca się zintegrowanymi działaniami instytucji funkcjonujących w sferze lokalnej polityki społecznej, które wpływają pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

WIZJA

2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

- Usprawnienie systemu pomocy i wsparcia dla rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju kompetencji wychowawczych rodziców.

- Zintegrowana polityka senioralna oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

- Zwiększenie skuteczności wsparcia mieszkańców w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

- Rozwój lokalnego systemu pomocy rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej.

- Ograniczanie skali bezrobocia oraz eliminowanie społecznych skutków pozostawania bez zatrudnienia.

- Kompleksowe wsparcie i integrowanie ze środowiskiem lokalnym osób ubogich i wykluczonych społecznie.

- Promocja zdrowia psychicznego oraz dążenie do wzmocnienia dobrostanu psychicznego mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

CEL STRATEGICZNY NR 1 – Usprawnienie systemu pomocy i wsparcia dla rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju kompetencji wychowawczych rodziców.

Cel operacyjny nr 1 – Systemowe wsparcie rodzin oraz wzmocnienie ich samodzielności.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	2023-2028	MGOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających.	2023-2028	MGOPS	Budżet Gminy
Kontynuowanie rozpowszechniania informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	2023-2028	MGOPS, UM, PPR, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2023, 2025, 2027	MGOPS, UM, NGO, placówki oświatowe, PPP	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2023-2028	MGOPS, PCPR	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Kontynuowanie prowadzenia Punktu Pomocy Rodzinie dla osób uzależnionych oraz osób w kryzysie.	Zapewnienie specjalistycznego wsparcia rodzinom z terenu Gminy.	Liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia Punktu Pomocy Rodzinie.	2023-2028	GKRPA	Budżet Gminy Budżet Państwa Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	2023-2028	MGOPS, GKRPA, PPR	Budżet Gminy
Utworzenie grupy wsparcia dla rodziców.	Poprawa psychicznego i społecznego funkcjonowania rodzin.	Liczba uczestników grupy wsparcia dla rodziców,	2023-2028	MGOPS, PPR, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2 – Wspieranie psychofizycznego rozwoju dzieci i młodzieży.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi oraz placówkami wsparcia dziennego.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba placówek oświatowych oraz placówek wsparcia dziennego, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka.	2023-2028	MGOPS, placówki oświatowe, ŚŚ	Bez kosztów
Kontynuowanie funkcjonowania Świetlicy Środowiskowej „Boberek” na terenie Gminy oraz rozwianie jej działalności.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, a także zagospodarowanie ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach Świetlicy Środowiskowej.	2023-2028	MGOPS	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Współpracowanie z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin problemów.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek, z którymi podjęto współpracę.	2023-2028	MGOPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Wzrost poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba działań podjętych w celu doposażenia placówek oświatowych.	2023-2028	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promocja imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Liczba uczestników.	2023-2028	UM, MGOPS, placówki oświatowe, MGOKSiR, MGBP, NGO	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, rozwijanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	2023-2028	UM, MGOKSiR, MGBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 2 – Zintegrowana polityka senioralna oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny nr 1 – Rozwój infrastruktury pomocowej skierowanej do seniorów i osób z niepełnosprawnościami, odpowiadający na ich aktualne zapotrzebowanie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnością.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z niepełnosprawnością po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb tej grupy osób.	2023-2028	UM, MGOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z NGO.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2023-2028	MGOPS, NGO, UM	Budżet Gminy
Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	2023-2028	MGOPS, NGO, Klub Senior+, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Kontynuowanie i rozwijanie programów na rzecz osób z niepełnosprawnością, chorych oraz seniorów.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez uczestnictwo w programach.	Liczba uczestników programów.	2023-2028	UM, MGOPS	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez funkcjonowanie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	2023-2028	MGOPS, UM, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	2023-2028	MGOPS, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	2023-2028	MGOPS	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2023-2028	MGOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
---	--	---	-----------	-------	--------------------------------

Cel operacyjny nr 2 – Integracja społeczna seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami oraz podnoszenie ich poziomu aktywności społecznej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością. Wzrost ich aktywności społecznej.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach.	2023-2028	MGOPS, UM, MGOKSiR, MGBP, Klub Senior+, NGO	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	2023-2028	MGOPS, UM, MGOKSiR, MGBP, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/ zrealizowanych warsztatów.	2024, 2026, 2028	MGOPS, UM, MGOKSiR, MGBP, NGO, PP	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności Klubu Senior+ oraz rozwijanie jego oferty.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników. Liczba dostępnych zajęć.	2023-2028	UM, MGOPS, NGO, Klub Senior+	Budżet Gminy Budżet Państwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych i osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób.	Zwiększenie liczby realizowanych projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością, w stosunku do lat poprzednich.	Liczba zrealizowanych projektów/ programów. Liczba uczestników.	2023-2028	MGOPS, UM, NGO, MGOKSiR, MGBP, Klub Senior+	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Inicjowanie powstania podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.	Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej.	2023-2028	UM, MGOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 3 – Zwiększenie skuteczności wsparcia mieszkańców w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

Cel operacyjny nr 1 – Zwiększenie dostępności poradnictwa i leczenia osobom uzależnionym i współuzależnionym, a także wspieranie ruchu samopomocowego w Gminie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2023-2028	MGOPS, GKRPA	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności grupy samopomocowej dla osób uzależnionych oraz inicjowanie powstania grupy dla dorosłych dzieci alkoholików oraz osób współuzależnionych.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego osobom z problemem uzależnień i ich rodzinom.	Liczba osób uczestniczących w grupach.	2023-2028	MGOPS, GKRPA, PPR, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	2023-2028	MGOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podjmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	2023-2028	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie działań placówek lecznictwa odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.	Liczba sfinansowanych programów. Liczba uczestników programów.	2023-2028	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuowanie działalności Punktu Pomocy Rodzinie oraz rozwijanie jego oferty pod kątem wsparcia osób uzależnionych i ich rodzin.	Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin z terenu Gminy.	Liczba osób objętych wsparciem Punktu. Liczba udzielonych porad.	2023-2028	GKRPA, MGOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Cel operacyjny nr 2 – Rozwój profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja programów profilaktycznych w szkołach rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	2023-2028	GKRPA, MGOPS, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	2023-2028	GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	2023-2028	MGOPS, GKRPA, UM	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	2023-2028	GKRPA, MGOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży.	Ograniczanie negatywnych skutków spożywania alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych. Liczba uczestników.	2023-2028	GKRPA, UM	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	2023-2028	GKRPA, MGOPS, PP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	2023-2028	GKRPA, MGOPS, UM, PP, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	2023-2028	GKRPA, MGOPS, UM, PP, NGO, MGOKSiR, MGBP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	2023-2028	UM, PP	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

CEL STRATEGICZNY NR 4 – Rozwój lokalnego systemu pomocy rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej.

Cel operacyjny nr 1 – Stworzenie profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc, bądź zagrożonych tym problemem.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	2023-2028	MGOPS, GKRPA, PP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	2023-2028	MGOPS, GKRPA, ZI, PPR	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	2023-2028	MGOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	2023-2028	MGOPS, GKRPA, ZI, PPR	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	2023-2028	MGOPS, GKRPA, ZI, PP, PPR, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Praca ze sprawcami przemocy w rodzinie poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne i terapeutyczne.	Ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie, poprzez resocjalizację sprawców.	Liczba podjętych oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i terapeutycznych.	2023-2028	MGOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy w rodzinie.	2023-2028	MGOPS, ZI, UM, PCPR	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2 – Podnoszenie wrażliwości społeczności lokalnej w zakresie właściwego reagowania na zaobserwowane sytuacje przemocowe oraz podnoszenie świadomości w zakresie problemu przemocy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	2023-2028	MGOPS, GKRPA, ZI, PP, UM, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2023-2028	GKRPA, ZI placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych. Liczba zorganizowanych działań.	2023, 2025, 2027	MGOPS, UM, PP, GKRPA, ZI placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
--	---	--	------------------------	--	--

CEL STRATEGICZNY NR 5 – Ograniczanie skali bezrobocia oraz eliminowanie społecznych skutków pozostawania bez zatrudnienia.

Cel operacyjny nr 1 – Promocja zatrudnienia i efektywna aktywizacja osób pozostających bez pracy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	2023-2028	MGOPS, PUP, UM	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	2023-2028	MGOPS, PUP, UM	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2023-2028	MGOPS, PUP, UM	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	2023-2028	MGOPS, PUP, UM	Budżet Gminy
Inicjowanie powstania na terenie Gminy Klubu Integracji Społecznej.	Wzrost zatrudnienia, szczególnie w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.	Liczba uczestników Klubu Integracji Społecznej.	2023-2028	UM, MGOPS, PUP, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

CEL STRATEGICZNY NR 6 – Kompleksowe wsparcie i integrowanie ze środowiskiem lokalnym osób ubogich i wykluczonych społecznie.

Cel operacyjny nr 1 – Upowszechnianie aktywnych form pomocy społecznej w celu poprawy sytuacji osób żyjących w niedostatecznych warunkach socjalnych oraz zagrożonych wykluczeniem.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2023-2028	MGOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	2023-2028	MGOPS, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2023-2028	MGOPS, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	2023-2028	MGOPS, UM, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kontynuowanie współpracy z placówkami prowadzącymi schroniska dla osób bezdomnych na terenie Gminy oraz współpraca z sąsiednimi gminami w tym zakresie.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób bezdomnych korzystających ze wsparcia schronisk.	2023-2028	UM, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 7 – Promocja zdrowia psychicznego oraz dążenie do wzmocnienia dobrostanu psychicznego mieszkańców.

Cel operacyjny nr 1 – Rozwój infrastruktury pomocowej w zakresie wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego oraz edukacja społeczności lokalnej w zakresie zaburzeń psychicznych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	2023-2028	MGOPS, UM	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/ warsztatów. Liczba uczestników.	2023-2028	MGOPS, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	2023-2028	MGOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy

3. Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Gminy Nowogród Bobrzański. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy Nowogród Bobrzański. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2020-2021, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028

W prognozie na lata 2023-2028 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim. Dział 855 został pomniejszony o wartość świadczenia wychowawczego, w związku ze stopniowym przekazywaniem realizacji zadania do ZUS.

Tabela 29. Ramy finansowe Strategii

rok	Ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2020	79 130	2 807 386	92 262	13 713 573	16 692 351
2021	120 195	2 811 981	97 416	13 611 517	16 641 109
2022 ¹⁵	362 655	3 367 349	130 000	8 688 983	12 548 987
PROGNOZA					
2023	371 721	3 451 533	133 250	8 906 208	12 862 712
2024	381 014	3 537 821	136 581	9 128 863	13 184 279
2025	390 539	3 626 267	139 996	9 357 084	13 513 886
2026	400 302	3 716 924	143 496	9 591 011	13 851 733
2027	410 310	3 809 847	147 083	9 830 787	14 198 027
2028	420 568	3 905 093	150 760	10 076 556	14 552 977

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

4. System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki

¹⁵ Wartość za rok 2022 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok dla gminy Nowogród Bobrzański.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 30. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Nowogrodzie Bobrzańskim o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański na lata 2023-2028”.	IV kwartał 2022 r.
Etap II	Koordynacja realizacji działań objętych Strategią.	II kwartał 2023 r. – IV kwartał 2028 r.
Etap III	Monitoring.	Na koniec każdego roku w okresie od 2023 r. do 2028 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	I kwartał 2029 r.

Źródło: opracowanie własne

5. System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik MGOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Kierownik MGOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami MGOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

7. Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym

kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Policji, PUP, ze sprawozdań MGOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez MGOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Nowogród Bobrzański do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 31. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2021 roku)	Wartość docelowa (w 2028 roku)
1	Usprawnienie systemu pomocy i wsparcia dla rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju kompetencji wychowawczych rodziców.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	16	do 20
		Liczba asystentów rodziny.	1	powyżej 1
		Liczba rodzin wspierających.	0	do 3
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	18	poniżej 15
		Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	2	do 3
		Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	1	do 2
2	Zintegrowana polityka senioralna oraz wsparcia osób z niepełnościami.	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	33	do 50
		Liczba podmiotów realizujących rehabilitację społeczną i zawodową.	0	1
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	19,9	do 25,0
		Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	10	do 20
		Liczba placówek aktywizujących seniorów.	1	do 2
		Liczba asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej.	22	do 30
3	Zwiększenie skuteczności wsparcia mieszkańców w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.	Liczba punktów konsultacyjnych (Punktu Pomocy Rodzinie) dla osób uzależnionych i ich rodzin.	1	1
		Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami profilaktycznymi.	695	powyżej 500
		Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt	299	powyżej 300

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

		sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.		
		Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych.	1	1
		Liczba grup samopomocowych dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym.	0	1
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemu przemocy.	32	poniżej 25
		Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.	89	do 100
4	Rozwój lokalnego systemu pomocy rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej.	Liczba zakończonych procedur NK.	18	powyżej 20
		Liczba osób stosujących przemoc, korzystających z poradnictwa PPR.	11	powyżej 15
		Liczba uczniów biorących udział w działaniach profilaktycznych z zakresu przemocy.	367	powyżej 500
5	Ograniczanie skali bezrobocia oraz eliminowanie społecznych skutków pozostawania bez zatrudnienia.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	55	poniżej 50
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.	50	poniżej 40

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

6	Kompleksowe wsparcie i integrowanie ze środowiskiem lokalnym osób ubogich i wykluczonych społecznie.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.	162	poniżej 150
		Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe.	46	do 50
		Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki energetyczne.	29	do 35
		Liczba osób bezdomnych, którym udzielono schronienia.	5	do 10 osób
7	Promocja zdrowia psychicznego oraz dążenie do wzmacniania dobrostanu psychicznego mieszkańców.	Liczba uczestników zajęć/warsztatów profilaktycznych dot. zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży.	0	powyżej 500
		Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	do 5
		Liczba osób umieszczonych w DPS dla osób z niepełnosprawnościami /chorych psychicznie.	4	do 10

Źródło: opracowanie własne

8. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych tak, aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, profilaktyki uzależnień, problemu przemocy w rodzinie, sytuacji seniorów i osób z niepełnosprawnością, systemu ochrony zdrowia psychicznego, problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz problemu bezrobocia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnym od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegała okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Gminy Nowogród Bobrzański i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Należy pamiętać, że aktualizacje Strategii mogą się w znacznym stopniu wiązać ze zmianami dyktowanymi przez obecnie trwającą pandemię SARS-CoV-2. Poza widocznymi obecnie skutkami społeczno-ekonomicznymi wywołanymi pandemią, pozostawi ona również długotrwałe znamiona nie tylko na większej społeczności, ale również na indywidualnych jednostkach. Zmiany w prawie oraz konieczność ciągłej odpowiedzi na potrzeby mieszkańców Gminy w sposób adekwatny i zgodny z aktualnymi zaleceniami stanowi, wyzwanie dla instytucji rządowych, samorządowych jak i pozarządowych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Konieczna jest zatem międzysektorowa współpraca dążąca do zapewnienia jak najlepszych warunków życiowych wszystkich mieszkańców Gminy Nowogród Bobrzański, na tyle na ile pozwalają obecne warunki.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do wysokiej jakości życia mieszkańców Gminy Nowogród Bobrzański, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najsukuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

VII. Bibliografia

1. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
2. <http://www.parpa.pl>.
3. <https://bdl.stat.gov.pl>.
4. <https://mapa.wyniki.edu.pl>.
5. <https://nowogrodbobrz.pl>.
6. <https://poradnik.ngo.pl>.
7. <https://www.polskawliczbach.pl>.
8. <https://wybory2006.pkw.gov.pl>.
9. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996.
10. Kmieciak-Jusięga K., Profilaktyka zachowań ryzykownych w środowisku lokalnym, [w:] Tradycje i perspektywy optymalizowania profilaktyki społecznej oraz resocjalizacji, red. D. Kowalczyk, A. Szczówka, P. Kwiatkowski, Wrocław 2015.
11. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
12. Monitoring Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowogród Bobrzański na lata 2019-2021 za 2020 rok.
13. N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
14. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok.
15. Oniszczyk J., Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
16. Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze Filia w Nowogrodzie Bobrzańskim.
17. Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim za 2019, 2020 i 2021 rok.
18. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

19. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
20. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).
21. www.psychiatriapolska.pl.
22. Yaziji M., Doh J., Organizacje pozarządowe a korporacje.
23. Zdrowie psychiczne w Unii Europejskiej, Warszawa 2019.

VIII. Spis rysunków, tabel, wykresów

1. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Nowogród Bobrzański na mapie powiatu zielonogórskiego	16
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Nowogród Bobrzański według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku).....	21
Rysunek 3. Pomoc oferowana przez Punkt Pomocy w Rodzinie w 2021 roku.....	38
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Nowogród Bobrzański alkoholu w latach 2019-2021	54
Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego.....	90

2. Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	7
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Nowogród Bobrzański w porównaniu do powiatu zielonogórskiego i województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2018-2020	18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach).....	18
Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Nowogród Bobrzański w porównaniu do powiatu zielonogórskiego w 2020 roku.....	24
Tabela 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2019-2021	28
Tabela 6. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2019-2021	28
Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2019-2021.....	29

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Tabela 8. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021	34
Tabela 9. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku na terenie gminy Nowogród Bobrzański wśród pracowników instytucjonalnych, dotyczące problemu wspierania rodzin.....	39
Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021	42
Tabela 11. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2019-2021	42
Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2019-2021.....	42
Tabela 13. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2019-2021.....	43
Tabela 14. Liczba świadczeniobiorców oraz opiekunek realizujących usługi opiekuńcze oraz poniesiona na ten cel kwota na przestrzeni lat 2019-2021.....	44
Tabela 15. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku na terenie gminy Nowogród Bobrzański wśród pracowników instytucjonalnych, dotyczące zdrowia psychicznego	48
Tabela 16. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Nowogród Bobrzański wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021	51
Tabela 17. Liczba uczestników programów z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży w latach 2019-2021.....	53
Tabela 18. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku na terenie gminy Nowogród Bobrzański dotyczące problemu uzależnień.....	56
Tabela 19. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021	60

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Tabela 20. Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2019-2021	61
Tabela 21. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021	62
Tabela 22. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku na terenie gminy Nowogród Bobrzański dotyczące zjawiska przemocy.....	65
Tabela 23. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021	70
Tabela 24. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2019-2021.....	74
Tabela 25. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu zielonogórskiego na przestrzeni lat 2019-2021	75
Tabela 26. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021	78
Tabela 27. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021	79
Tabela 28. Liczba osób, którym udzielono schronienia w latach 2019-2021 w gminie Nowogród Bobrzański	81
Tabela 29. Ramy finansowe Strategii.....	108
Tabela 30. Harmonogram wdrażania Strategii	109
Tabela 31. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych.....	113

3. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Nowogród Bobrzański w latach 2019-2021	17
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie zielonogórskim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa lubuskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	19
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2019-2021	20
Wykres 4. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu gminy Nowogród Bobrzański, powiatu zielonogórskiego i województwa lubuskiego	22
Wykres 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Nowogród Bobrzański w latach 2019-2021	27
Wykres 6. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021	27
Wykres 7. Powody udzielania świadczeń w 2021 roku (liczba rodzin)	30
Wykres 8. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021	33
Wykres 9. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021	35
Wykres 10. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021	36
Wykres 11. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021	37
Wykres 12. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu Gminy w pieczy zastępczej za lata 2019-2021	37
Wykres 13. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021	41
Wykres 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2019-2021	50

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Wykres 15. Liczba osób uzależnionych oraz dorosłych członków ich rodzin, którzy skorzystali z porad udzielanych w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2019-2021	52
Wykres 16. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Nowogród Bobrzański na przestrzeni lat 2019-2021	55
Wykres 17. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Nowogród Bobrzański, w województwie lubuskim i całej Polsce w 2020 roku	56
Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021	60
Wykres 19. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Nowogród Bobrzański w latach 2019-2021	62
Wykres 20. Liczba osób doznających przemocy oraz stosujących przemoc, którym udzielono porad w Punkcie Pomocy Rodzinie w latach 2019-2021	63
Wykres 21. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Nowogród Bobrzański na przestrzeni lat 2019-2021	68
Wykres 22. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2019-2021	68
Wykres 23. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2019-2021	69
Wykres 24. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2019-2021	69
Wykres 25. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2019-2021	73
Wykres 26. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2019-2021	73
Wykres 27. Mieszkańcy gminy Nowogród Bobrzański zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2019-2021	74

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowogród Bobrzański
na lata 2023-2028

Wykres 28. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2019-2021	77
Wykres 29. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe oraz energetyczne w latach 2019-2021.....	79
Wykres 30. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2019-2021	80